

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗНО-2020

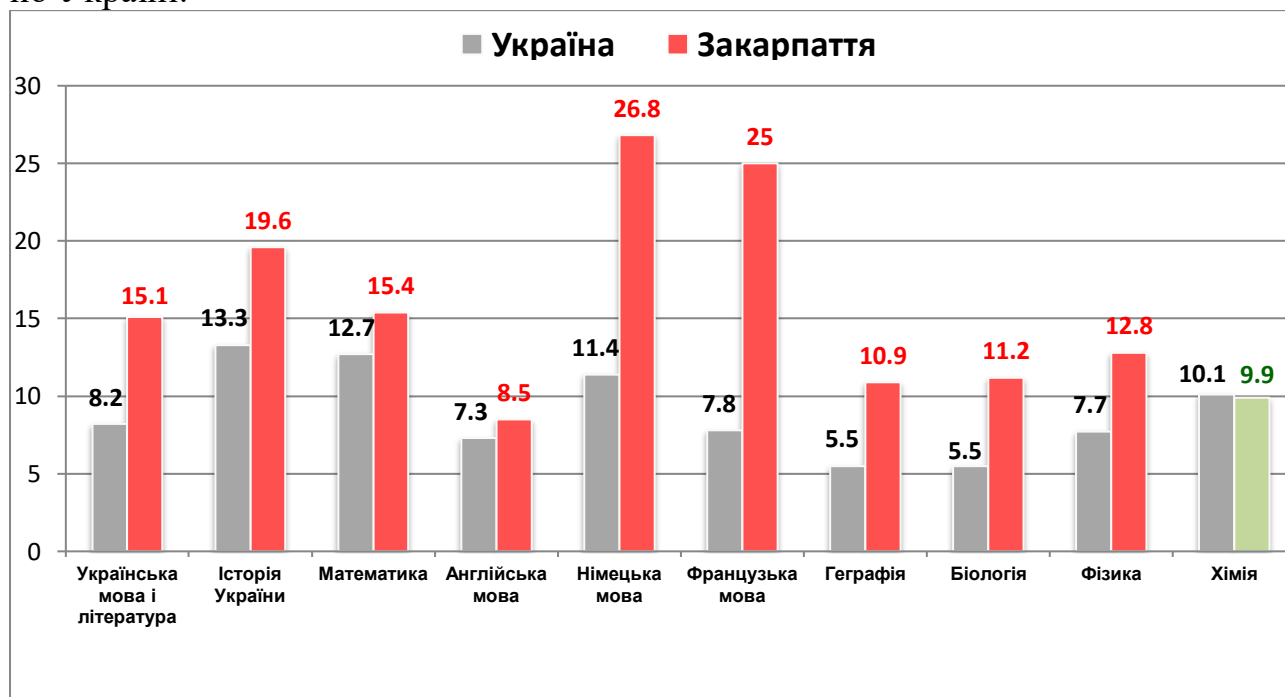
Результати цього річного зовнішнього незалежного оцінювання проаналізовано за кількома аспектами: позиція Закарпаття на фоні України (загальні результати та результати, отримані закладами загальної середньої освіти), результати області у порівнянні з минулим роком та результати у розрізі районів (міст), закладів загальної середньої освіти.

Слід зазначити, що явка учасників на пункти проведення ЗНО цього року була значно нижчою, ніж минулого року. Це було зумовлено тим, що у зв'язку із здійсненням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), здобувачі освіти, які завершували здобуття повної загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році, відповідно до Закону України „Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань завершення 2019/2020 навчального року”, звільнялися від проходження державної підсумкової атестації. Однак суттєво на результати ЗНО це не вплинуло.

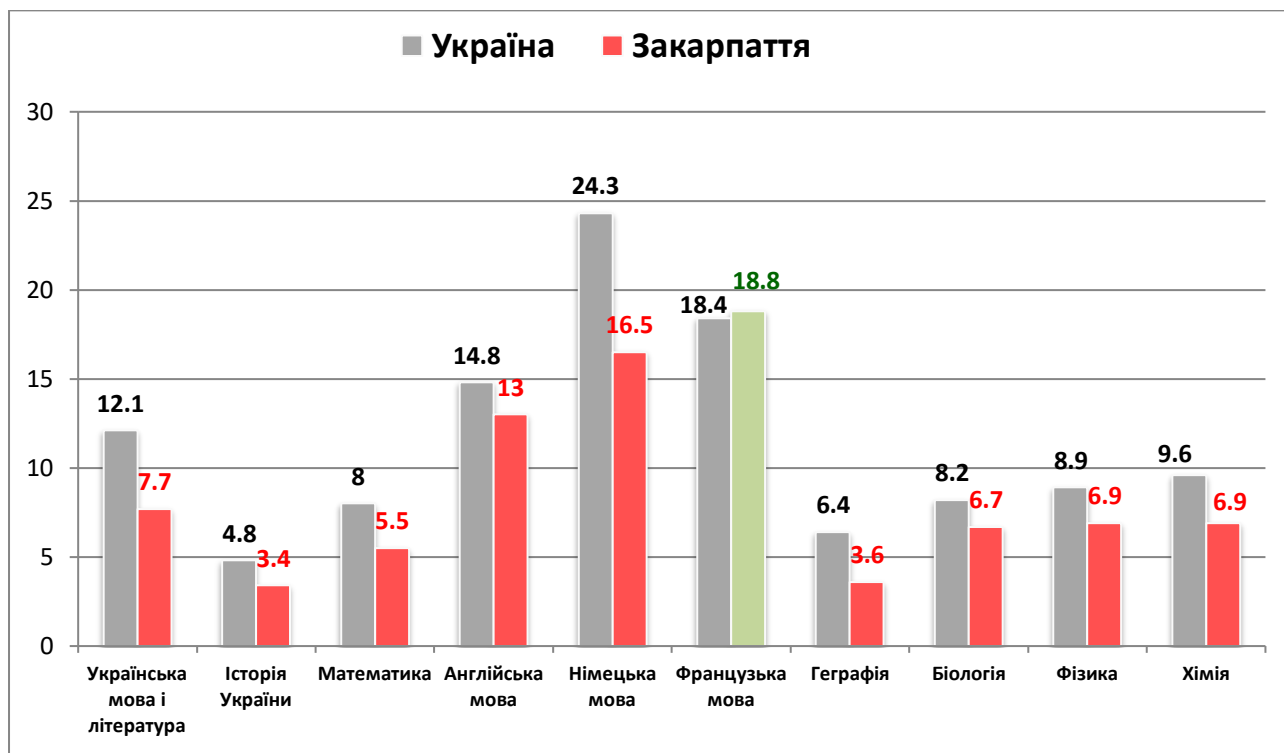
Отже, **загальні результати усіх учасників ЗНО у межах держави** є наступними:

останню позицію в Україні за **кількістю тих, хто не подолав поріг**, цього року Закарпаття займає з шести предметів (із 10, що виносилися на ЗНО) – української мови і літератури, історії України, німецької мови, географії, біології та фізики. Минулого року ми були останніми тільки з чотирьох предметів – української мови і літератури, історії України, географії та біології;

як і останні кілька років поспіль, **відсоток неподолання мінімального порогу** в області з усіх предметів, крім хімії, значно перевищує середній по Україні:

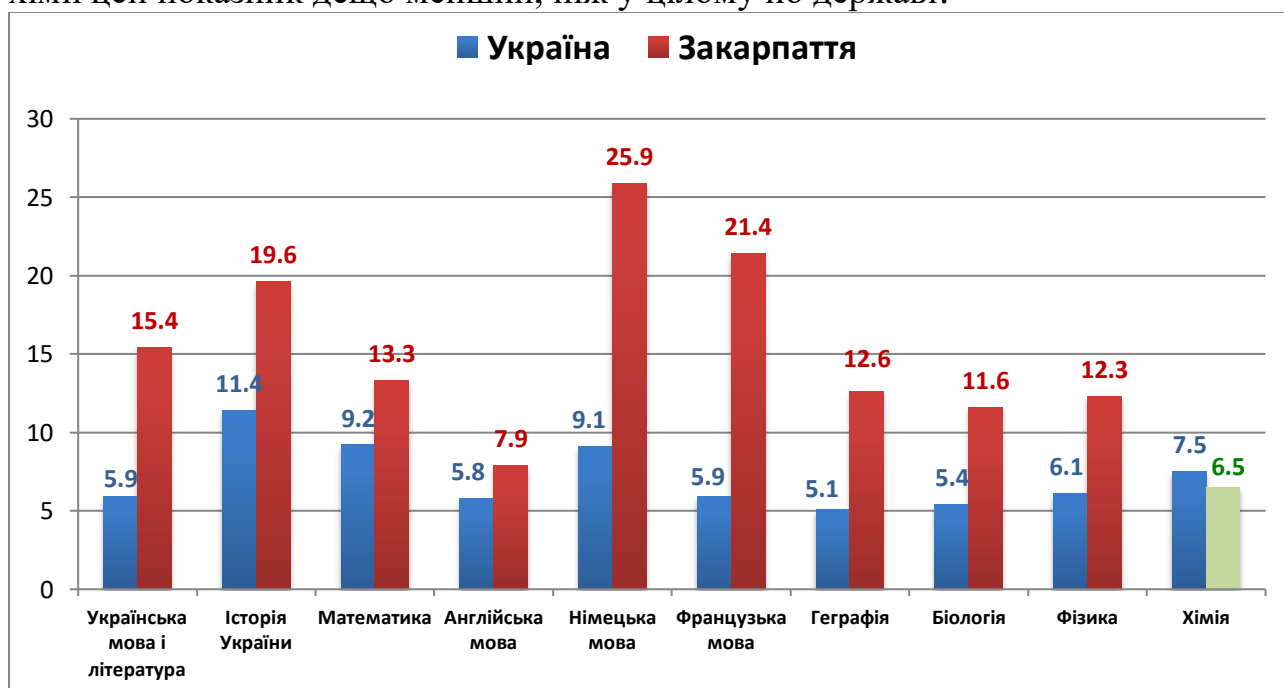
Так само з усіх предметів на Закарпатті значно нижчий, ніж у середньому по державі, **відсоток балів високого рівня (180-200)**. Винятком цього року стала тільки французька мова, ми на 0,4% перевищили середньоукраїнський показник:

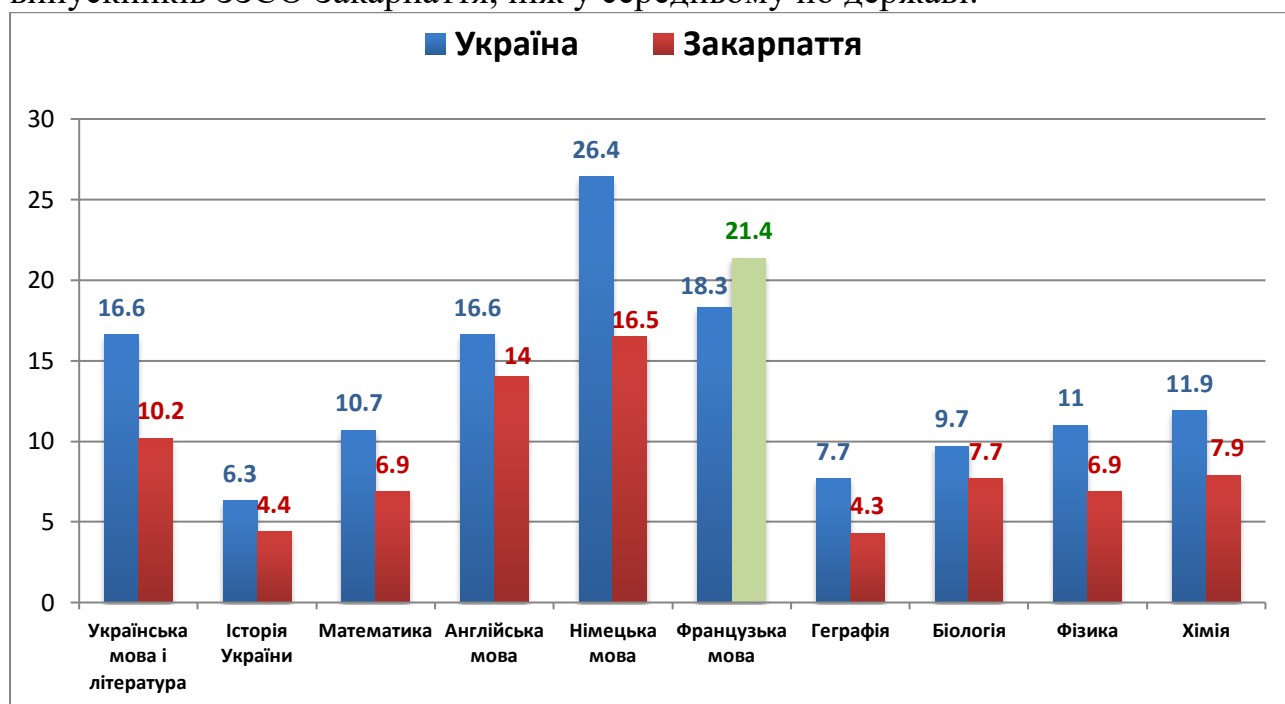
Результати, отримані випускниками закладів загальної середньої освіти:

за показником неподолання порогового бала область має найгірші в Україні результати із семи (минулого року з п'яти) предметів – української мови і літератури, історії України, математики, німецької мови, географії, біології та фізики;

з 9 предметів (із 10, що виносилися на ЗНО) кількість випускників, які не склали ЗНО, в області більша, ніж в середньому по Україні, причому з окремих предметів (українська мова і література, німецька та французька мови, географія, біологія, фізика) вона перевищує середньоукраїнський показник у рази. Тільки з хімії цей показник дещо менший, ніж у цілому по державі:

З точністю до навпаки (крім французької мови) виглядає область за показником високого рівня: бали від 180 до 200 отримали значно менше випускників ЗЗСО Закарпаття, ніж у середньому по державі:

У числовому вираженні кількість випускників ЗЗСО, які взяли участь у тестуванні, та їх результативність виглядає наступним чином:

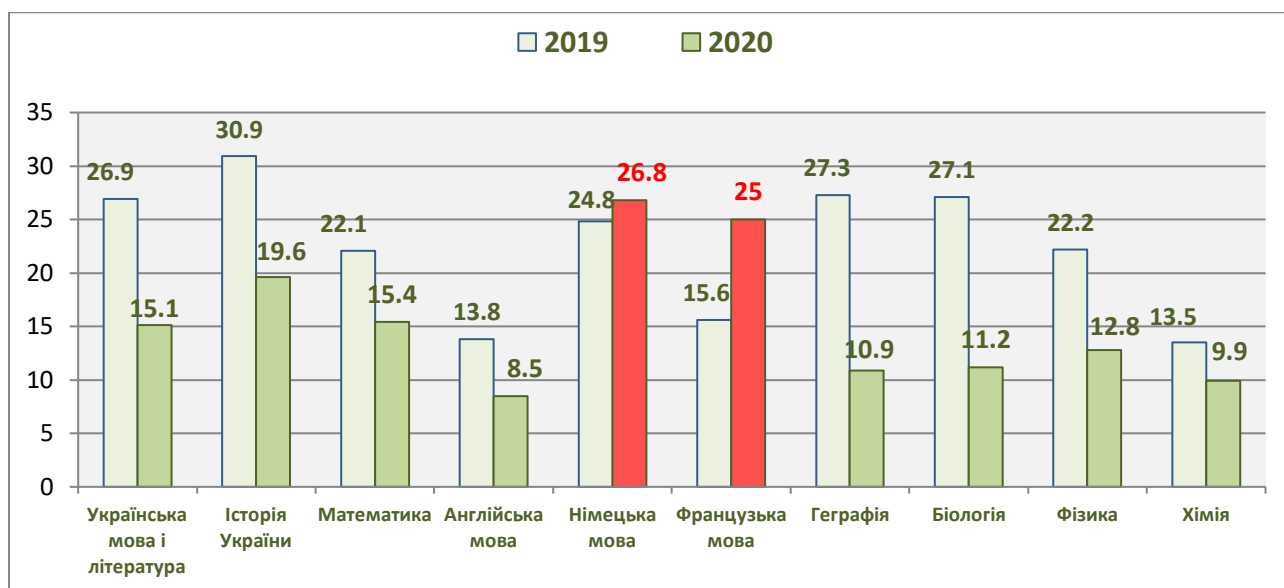
Предмет	Загальна кількість випускників ЗЗСО, які взяли участь у ЗНО-2020	З них:	
		не подолали поріг „склав/не склав”	отримали бали у межах 180-200
українська мова і література	5788	890	589
історія України	4182	821	182
математика	2375	314	165
фізика	333	41	23
хімія	216	14	17
біологія	2337	270	181
географія	2024	256	87
англійська мова	1884	149	264
французька мова	14	3	3
німецька мова	85	22	14

Враховуючи той факт, що аналогічна ситуація спостерігалася й минулого року, робимо висновок, що якість надання знань в області залишається стабільно низькою.

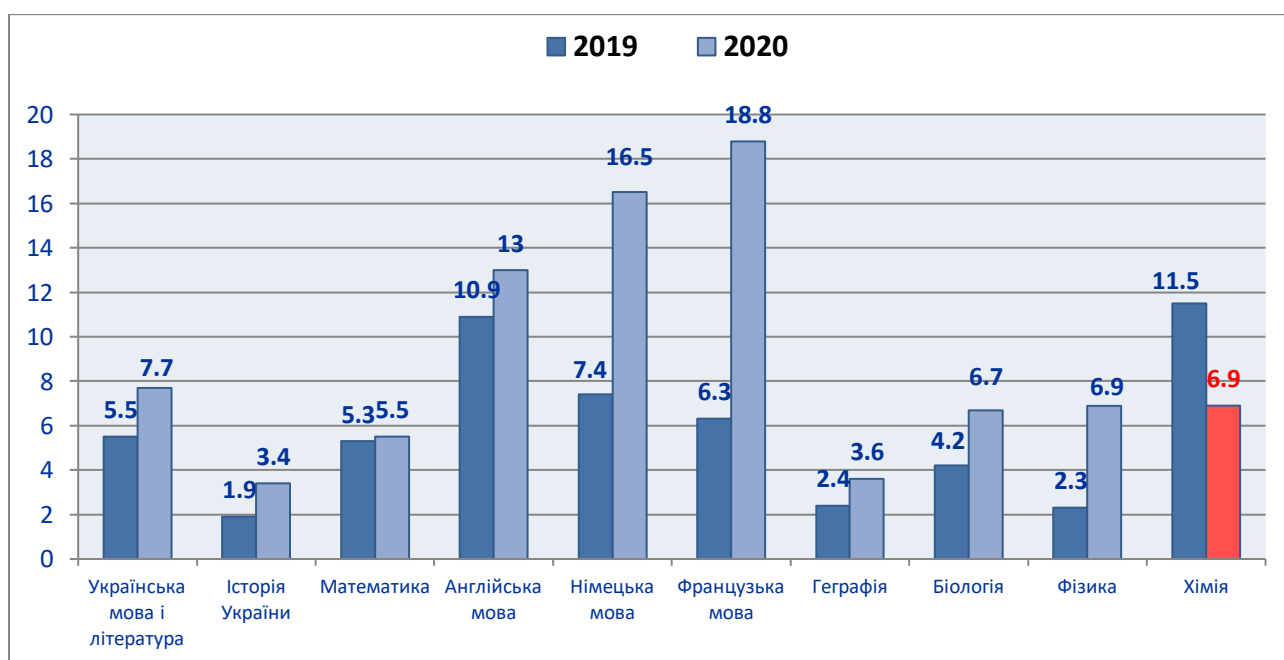
У порівнянні з минулим роком спостерігаються деякі позитивні моменти: відсоток учасників, які **не пройшли пороговий бал**, зменшився з усіх предметів, крім німецької та французької мови.

З окремих предметів, як наприклад, українська мова і література, історія України, географія, біологія, фізика, – це зменшення є значним, з інших (математика, англійська мова, хімія) – меншим. З двох предметів спостерігається ріст кількості учасників, які не подолали поріг: з німецької мови – з 24,8% до

26,8%, з французької мови – з 15, 6 % до 25,0%. Зазначене добре ілюструє діаграма:

Відсоток балів високого рівня (180-200) цього року покращився з усіх предметів, крім хімії (де цей показник знизився із 11,5 до 6,9%) та математики (де він залишився на рівні минулого року):

Результати адміністративно-територіальних одиниць за предметами зроблено тільки у загальному розрізі міст і районів, без виокремлення об'єднаних територіальних громад, оскільки Українським центром оцінювання якості освіти результати ЗНО подаються саме у такому вигляді.

Отже, **з української мови і літератури** порівняно з минулим роком є позитивні зрушення: у всіх адміністративних одиницях, крім м. Чоп (де цей показник незначно, але зріс: з 14,6% до 14,9%) зменшилася кількість тих, хто не пройшов пороговий бал. Невеликим (до 10%) це зменшення є тільки у

Воловецькому (з 13,3% до 11,5%), Ужгородському (з 19,8% до 18,0%) та Мукачівському (з 24,8% до 17,3%) районах, а також містах Ужгород (з 11,6% до 6,4%), Мукачево (17,3% до 10,8%) та Берегово (з 20,3% до 11,2%). У всіх інших адміністративних одиницях це зменшення є відчутним. Так, наприклад, у м. Хуст з 29% до 6%, у Великоберезнянському районі з 28,1% до 11,4%, у Міжгірському – з 30,5% до 14,1%, у Перечинському – з 34,5% до 16,7%, Свалявському – з 26,5% до 12,9%).

Можливо, частково на такі результати вплинув той факт, що цього року у зв'язку з карантинними заходами було більше часу для підготовки до ЗНО і його складала менша кількість осіб, але навіть за таких обставин це є досить суттєвим покращенням загальних результатів.

Найменша кількість учасників, які не пройшли пороговий бал, спостерігається у містах Хуст (6%) та Ужгород (6,4%). Найвищим цей показник, як і у минулому році, є у Тячівському районі, де поріг „склав/не склав” не пройшли 26,6% учасників.

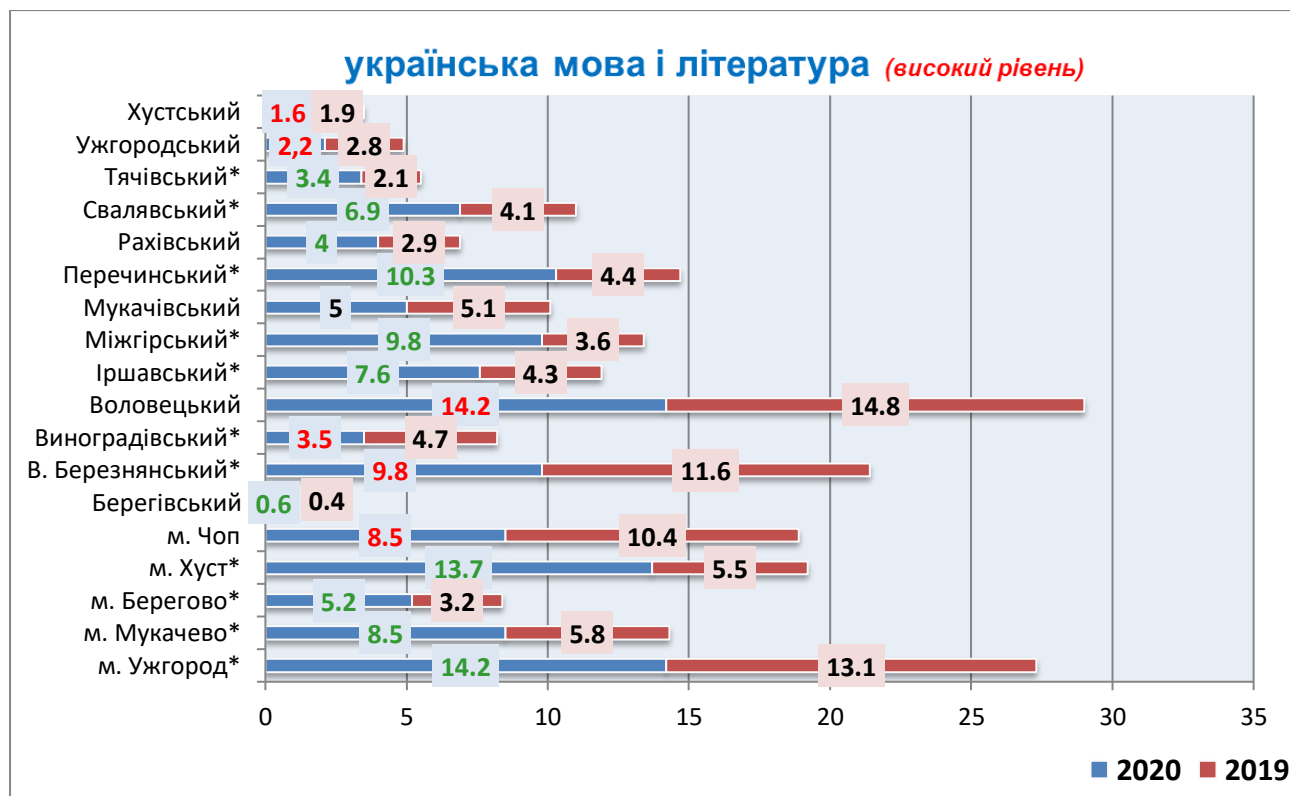

У числовому вираженні усього на Закарпатті не подолали поріг 1194 особи із 7905 учасників, що зображено на наступній діаграмі

За показником отриманих учасниками ЗНО з української мови і літератури балів високого рівня (180-200) ситуація цього року є наступною.

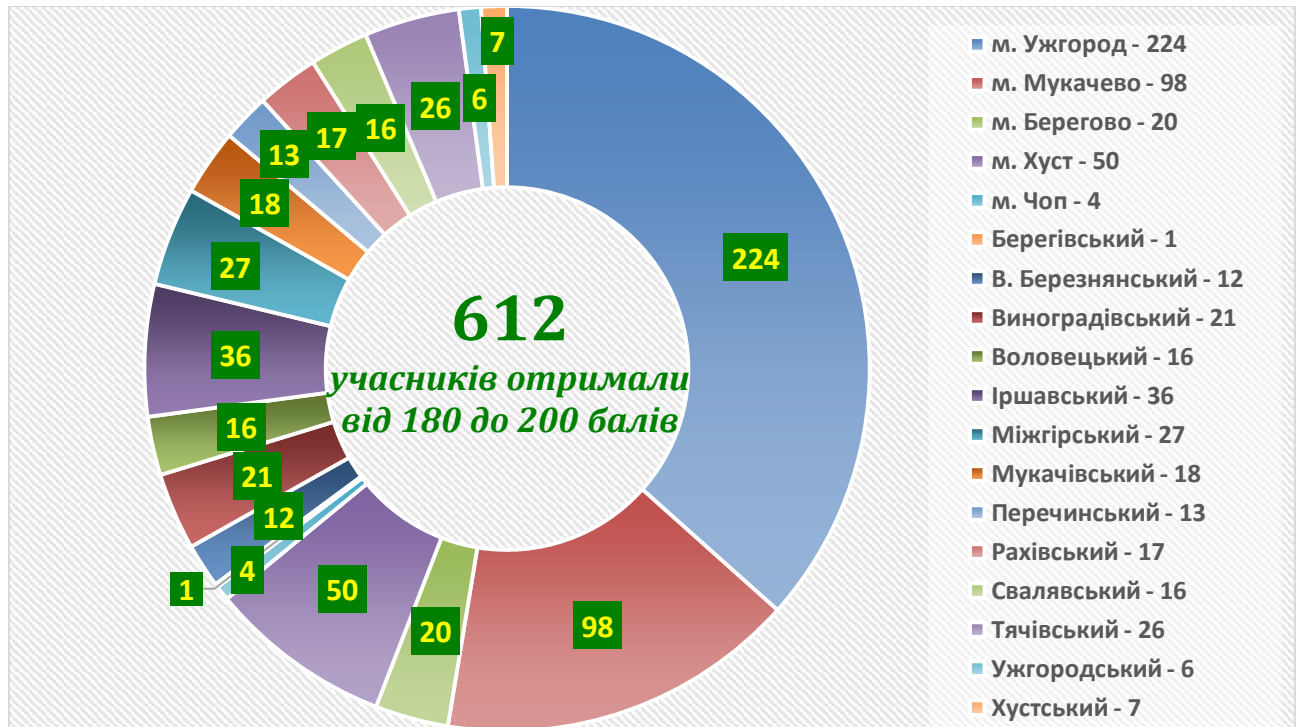
В 11 із 18 адміністративно-територіальних одиниць, що аналізуються, відсоток тих, хто склав ЗНО у межах від 180 до 200 балів, дещо зріс, різниця складає від 0,2% (у Берегівському районі) до 8,1% (у м. Хуст). А от у м. Чоп, Великоберезнянському, Виноградівському, Воловецькому, Ужгородському та Хустському районах спостерігаємо зниження цього показника у порівнянні з минулим роком (діаграма):

Незважаючи на підвищення у відсотках кількості учасників із результатами високого рівня, у числовому еквіваленті вона не така вже й велика. Так,

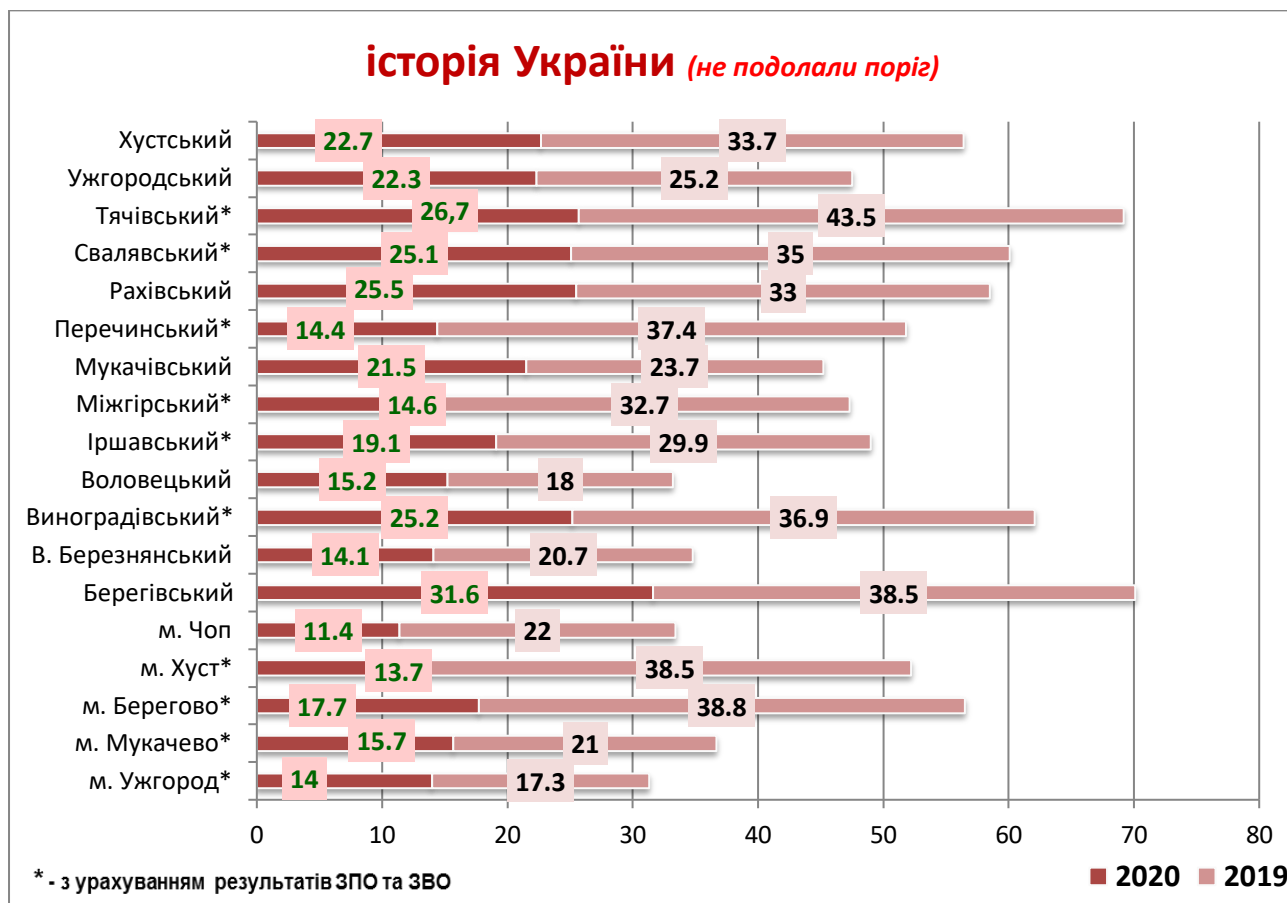
наприклад, у м. Ужгород бали у межах 180-200 отримали 224 із 1579 учасників, у містах Мукачево та Хуст відповідно 98 із 1158 та – 50 із 364, у Перечинському районі – 13 із 126, у Міжгірському – 27 із 276. Найменше таких у Берегівському районі – 1 із 159 учасників.

В цілому в області бали високого рівня отримали тільки 612 із 7905 учасників. У розрізі районів (міст) проілюстровано на діаграмі:

Історія України, як і минулого року, за показником неподолання порогу входить у число предметів, з яких область має найгірші результати в Україні. Хоч загальний відсоток учасників, які не пройшли пороговий бал, і знизився порівняно з 2019 роком, але він все одно складає майже 20%.

Загалом, порівняно з минулим роком, як показано на діаграмі, цей показник знизився у всіх 18 адміністративних одиницях: у деяких – суттєво (як наприклад, у містах Хуст (з 38,5% до 13,7%) та Берегово (з 38,8% до 17,7%), Перечинському (з 37,4% до 14,4%), Тячівському (з 43,5% до 26,7%) та Міжгірському (з 32,7% до 14,6%) районах), в інших – незначно (наприклад, у Мукачівському та Ужгородському районах):

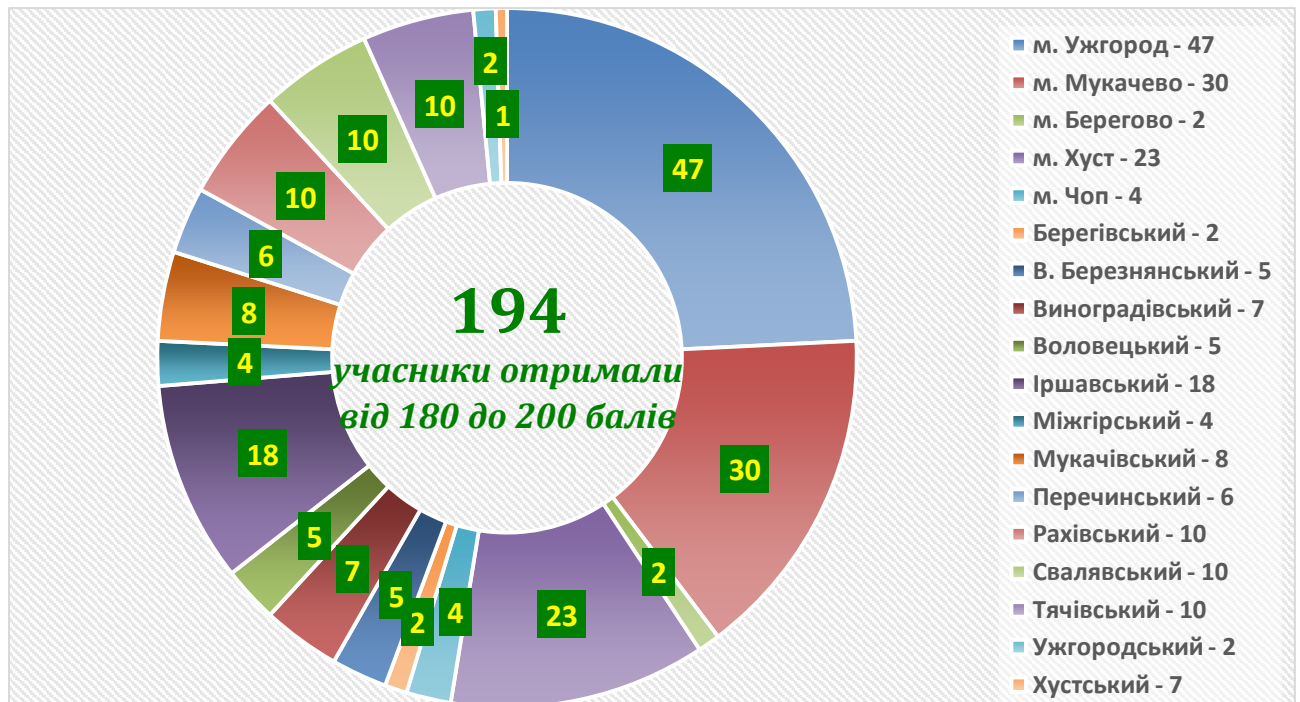

Разом з тим, найвищим відсоток неподолання порогу є у Берегівському районі – 31,6%, найменшим – у м. Чоп (11,4%). До 20% учасників не склали тести з історії ще у містах обласного підпорядкування, а також Великоберезнянському (14,1%), Перечинському (14,4%), Міжгірському (14,6%), Воловецькому (15,2%) та Іршавському (19,1%) районах. В інших районах зазначений показник знаходиться у межах 21,5% – 26,7%.

У числовому вираженні не подолали поріг з історії України 1130 осіб із 5778 учасників. У розрізі районів (міст):

Загальний відсоток результатів високого рівня з історії в області дещо зріс порівняно з минулим роком, але залишається найнижчим серед усіх предметів – тільки 3,4% учасників отримали бали у межах від 180 до 200, а це лише 194 особи із майже шести тис. учасників:

Як ілюструє діаграма, бали високого рівня:

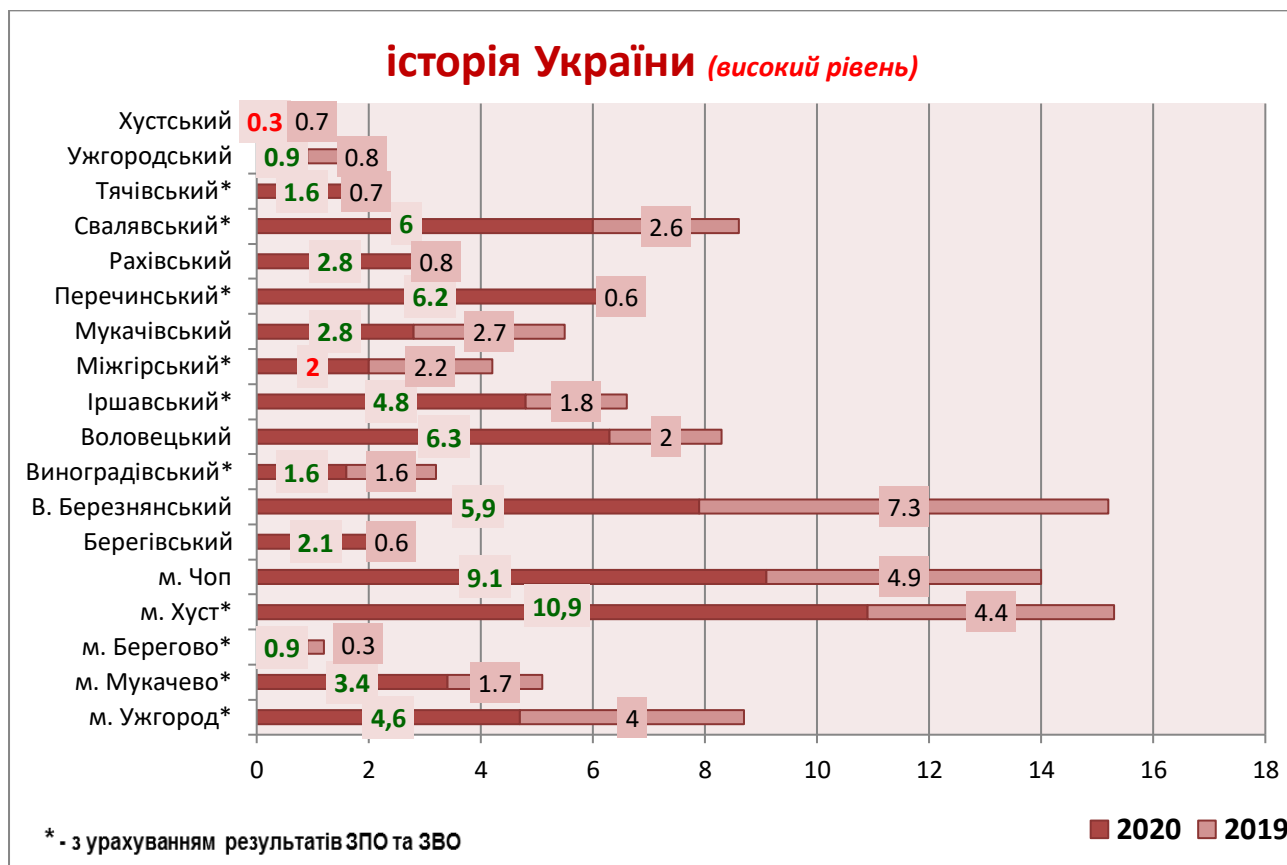
менше 1% абітурієнтів набрали у трьох адміністративних одиницях: Хустському районі – 0,3%, у м. Берегово та Ужгородському районі – по 0,9%;

від 1% до 2% – у двох районах – Тячівському та Виноградівському;

від 2% до 6% – у восьми адміністративних одиницях: Міжгірському (2%), Берегівському (2,1%), Рахівському і Мукачівському (по 2,8%), Іршавському (4,8%), Великоберезнянському (5,9%) районах та містах Мукачеве (3,4%) і Ужгород (4,6%);

від 6% до 10,9% – у п'яти: Свалявському (6,0%), Перечинському (6,2%), Воловецькому (6,3%) районах, а також містах Чоп (9,1) і Хуст (10,9%).

Найнижчий відсоток за цим показником цього року, як і минулого, становить 0,3% (Хустський район), найвищий – 10,9% (м. Хуст).

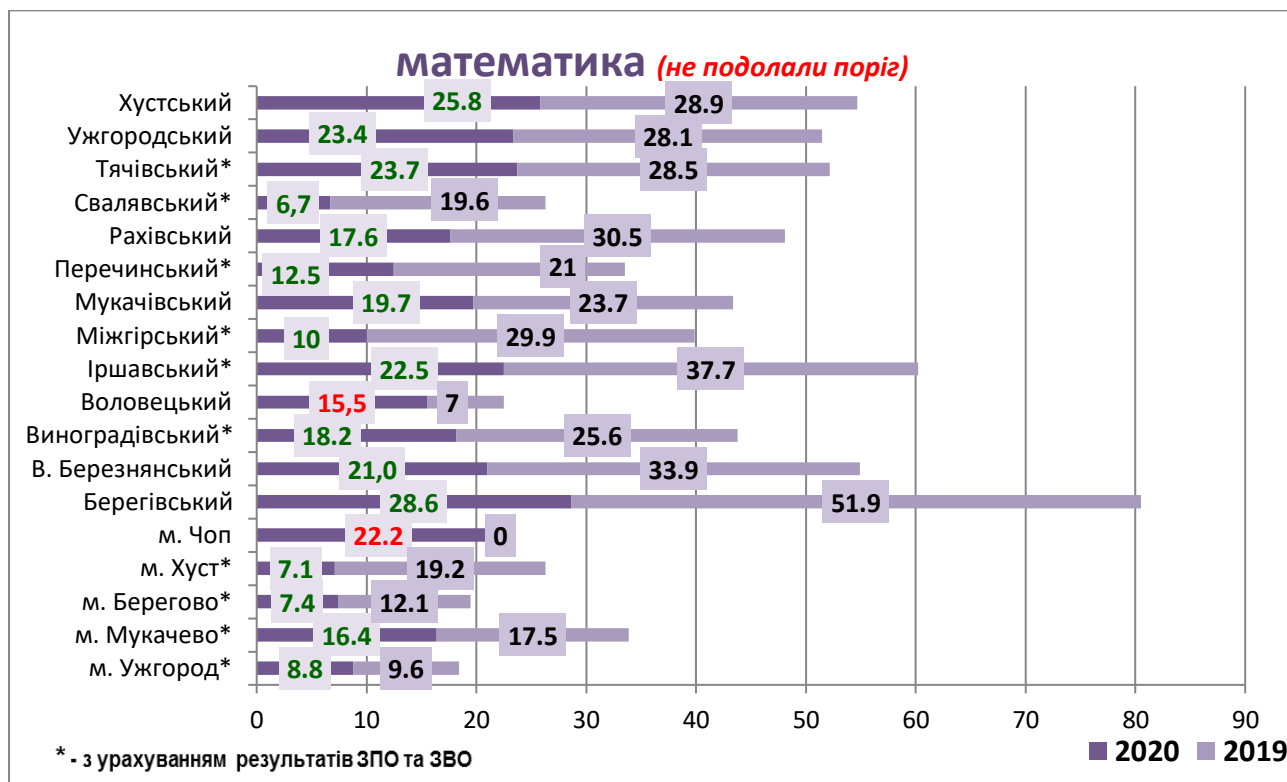

Усе наведене вище свідчить про низьку якість знань з історії України абітурієнтів області.

3 математики порівняно з минулим роком є зрушення у позитивну сторону: у 16 із 18 адміністративних одиниць зменшилася кількість учасників, які не подолали пороговий бал (діаграма). В окремих із них це зменшення відчутне (як, наприклад, у Берегівському районі (з 51,9% до 28,6%), Іршавському (з 37,7% до 22,5%), Міжгірському (з 29,9% до 10,0%), Великоберезнянському (з 33,9% до 21%), Рахівському (з 30,5% до 17,6%) та Свалявському (19,6% до 6,7%)), в інших – незначне (як у м. Ужгород (9,6% до 8,8%), м. Мукачево (17,5% до 16,4%)).

Разом з тим, у двох адміністративних одиницях цього року суттєво зросла кількість учасників, які не подолали поріг: у Воловецькому районі з 7% до 15,5%, а у м. Чоп – з 0 до 22,2%.

Найменша кількість учасників, які не пройшли пороговий бал, у 2020 році спостерігається у Свалявському районі – 6,7%, найвищий показник, як і у минулому році, – у Берегівському районі (28,6%).

У числовому вираженні усього на Закарпатті не пододала поріг 481 особа із 3115 учасників (минулого року – 731 із 3312), що у розрізі районів (міст) видно на діаграмі:

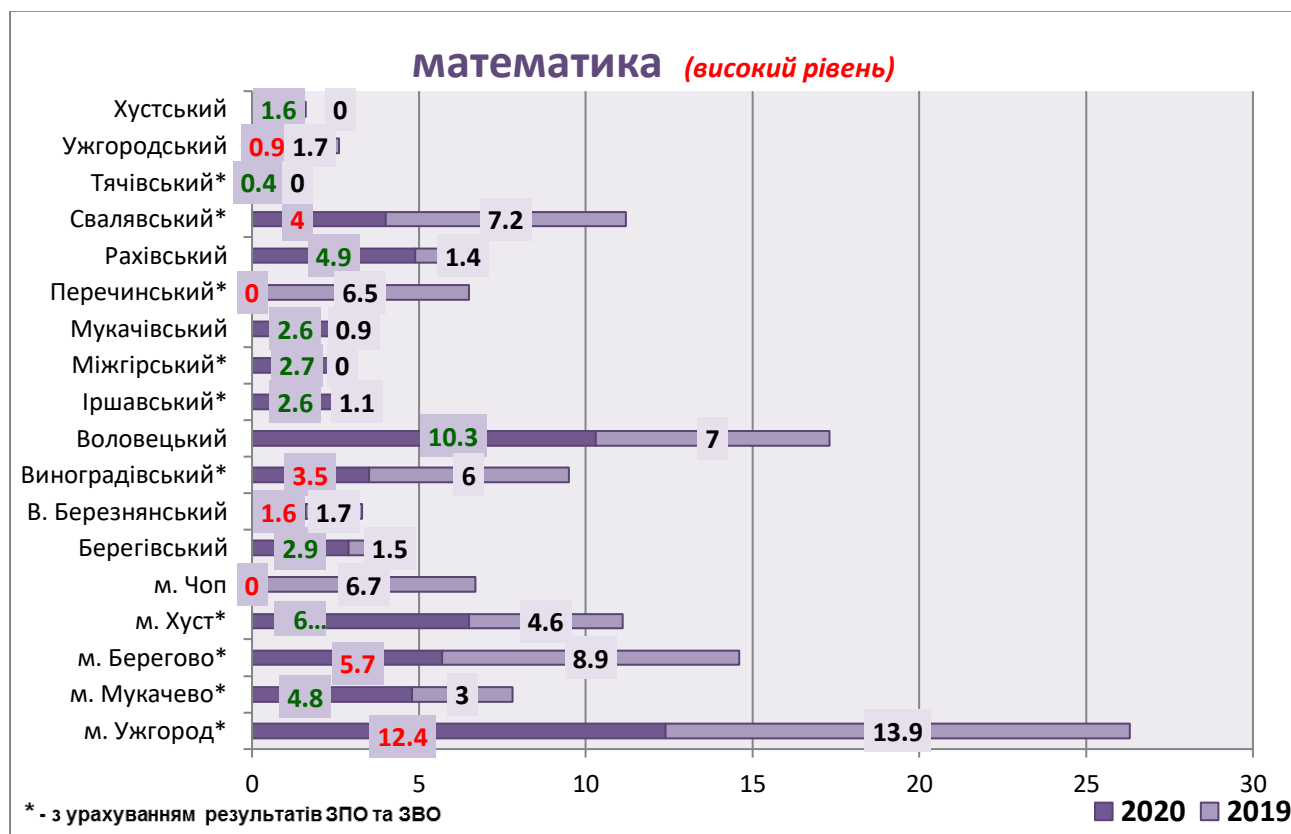

Що ж стосується показників високого рівня, то тут маємо наступне:

у Міжгірському, Хустському та Тячівському районах відсоток тих, хто склав ЗНО з математики у межах від 180 до 200 балів, виріс з нуля до 2,7%, 1,6% та 0,4% відповідно. Часткове зростання спостерігається також у містах Мукачево (з 3,0% до 4,8%) та Хуст (з 4,6% до 6,5%), Берегівському (з 1,5% до 2,9%), Воловецькому (з 7,0% до 10,3%), Іршавському (з 1,1% до 2,6%), Мукачівському (з 0,9% до 2,6%) та Рахівському (з 1,4% до 4,9%) районах. Найвищим по області

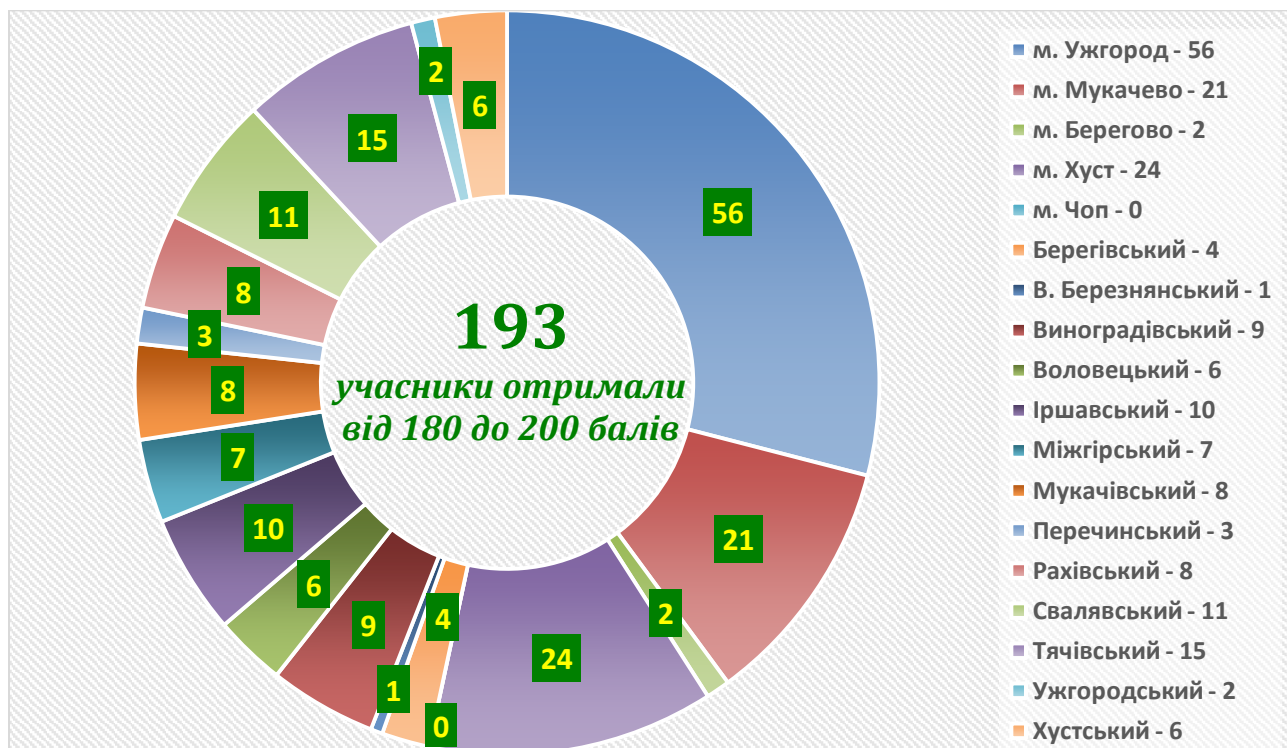
цей показник, як і минулого року, є у м. Ужгород – 12,4% (хоч він і знизився із 13,9%);

загалом зниження зазначеного показника у порівнянні з минулим роком відбулося у 8 із 18 адміністративно-територіальних одиниць, причому у Перечинському районі та м. Чоп бали цього рівня не отримав жоден випускник. Гіршими є результати у порівнянні з 2019 роком і у м. Берегово – з 8,9% до 6,5%, у Великоберезнянському районі – з 1,7% до 1,6%, у Виноградівському – з 6,0% до 3,5%, у Свалявському – з 7,2% до 4,0%, в Ужгородському – з 1,7% до 0,9%:

Однак у числовому еквіваленті навіть найвищі відсоткові показники не є суттєвими: так, наприклад, у м. Ужгород бали у межах 180-200 отримали 86 із 696 учасників, у Воловецькому районі – 6 із 58, у м. Хуст – 12 із 184, у м. Берегово – 10 із 176, у Рахівському районі – 5 із 102, у м. Мукачево – 23 із 481.

Усього в області бали високого рівня на ЗНО з математики отримали тільки 172 із 3115 учасників, що є аналогічним до минулорічної кількості (175 із 3312).

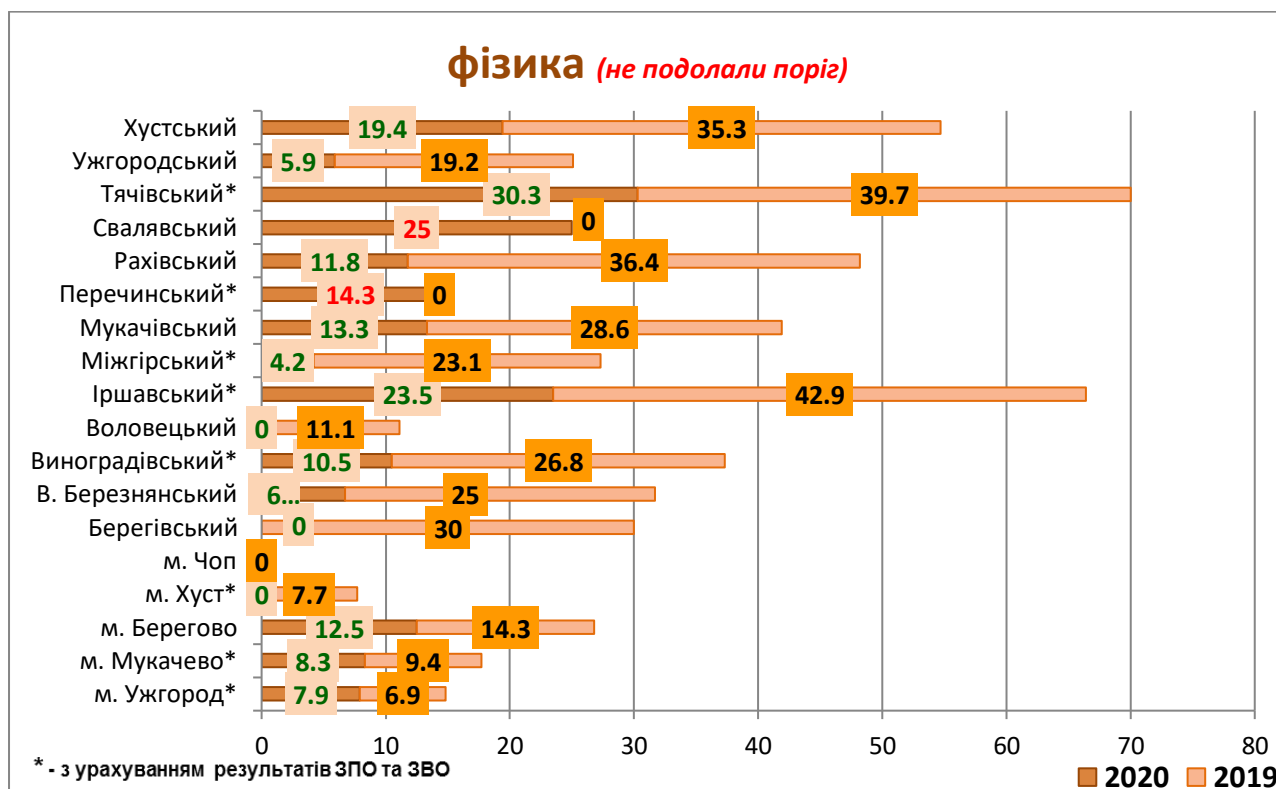

З фізики цього року є кілька позитивних моментів:

по-перше, всі 100% учасників з чотирьох адміністративних одиниць (м. Чоп (другий рік поспіль), м. Хуст, Берегівського та Воловецького районів) подолали поріг;

по-друге, у 15 із 18 районів (міст) зменшилася кількість тих, хто не склав тести. В окремих це зменшення носить суттєвий характер: у Берегівському районі – з 30% до 0, у Великоберезнянському – з 25% до 6,7%, у Рахівському – з 36,4% до 11,8%, в Іршавському – з 42,9% до 23,5%.

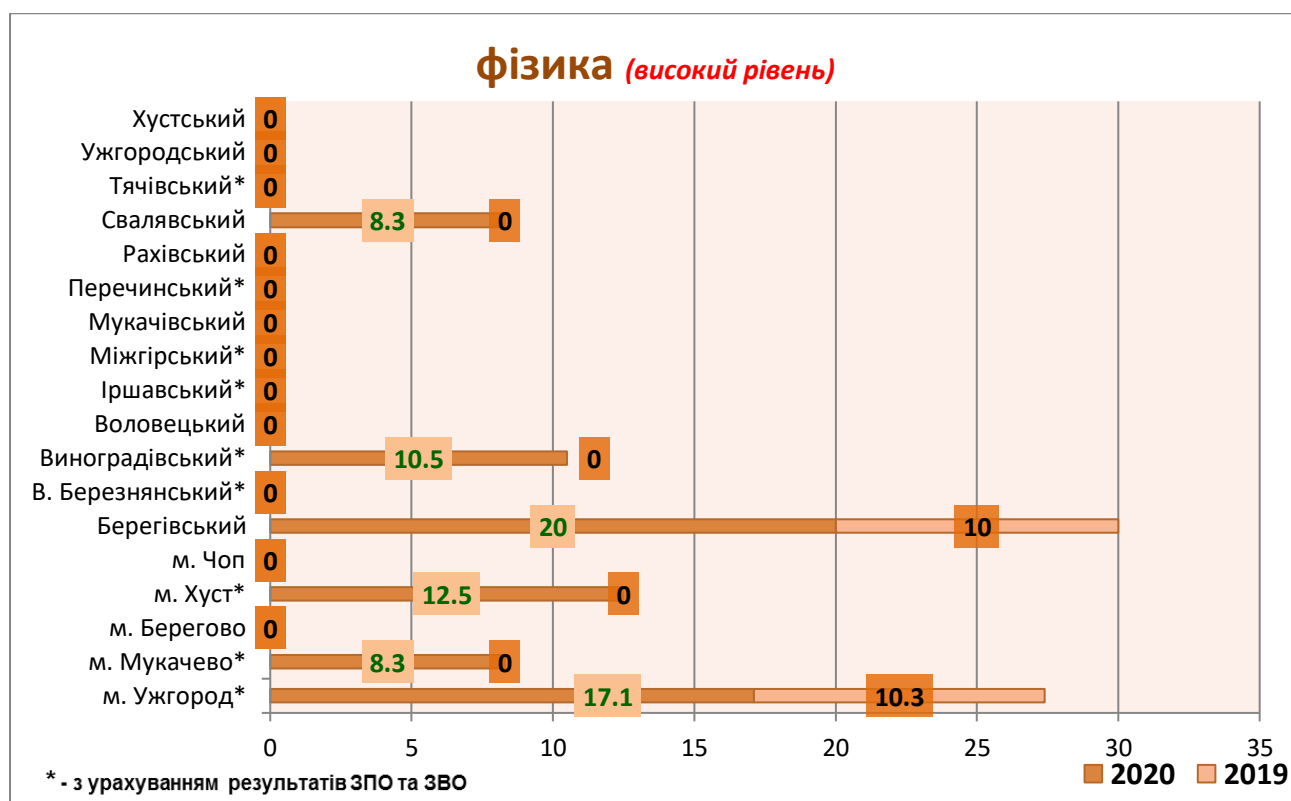
Разом з тим, так само суттєво, зріс цей показник у Свалявському та Перечинському районах – з 0 відповідно до 25% (найвищий показник неподолання порогового бала в області) та 14,3%.

Усього в області не подолали поріг „склав/не склав” з фізики 50 із 390 учасників, у тому числі у розрізі районів:

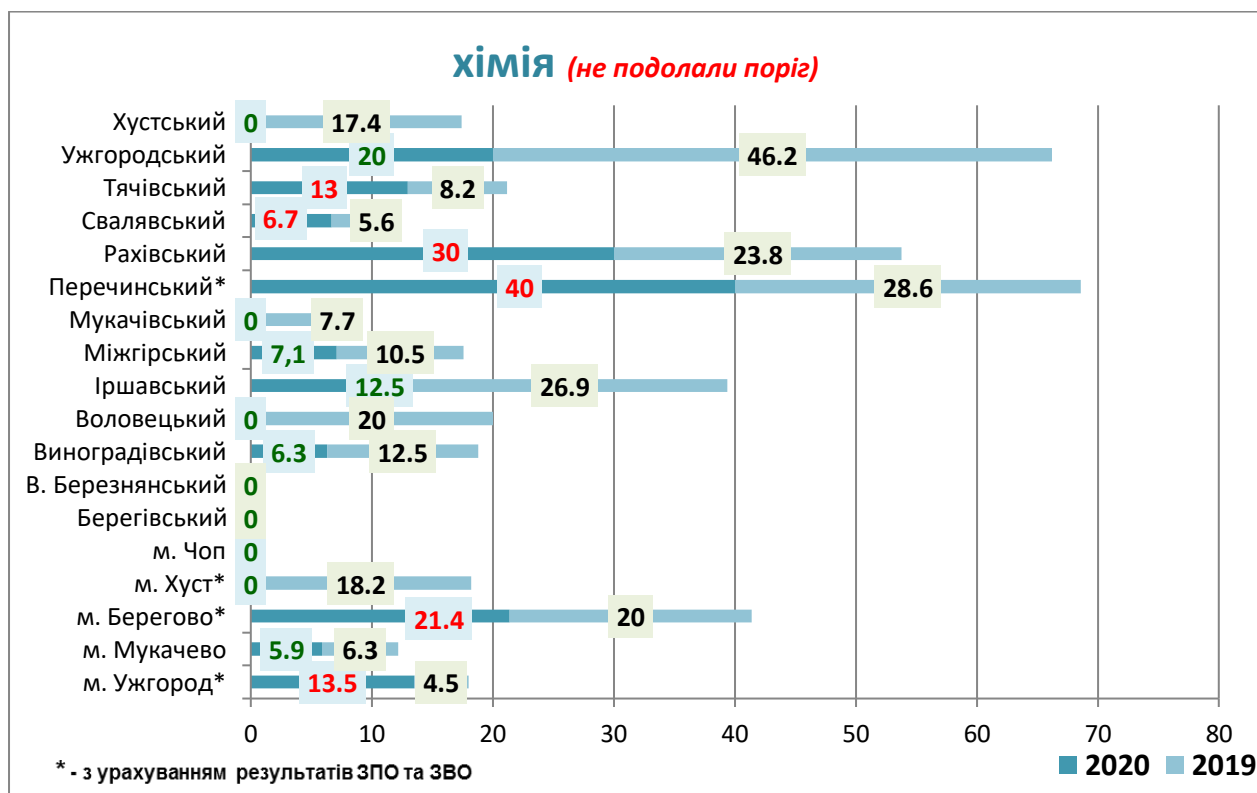
Бали високого рівня: отримали учні шести (минулого року – двох) адмінідодиниць: міст Ужгород, Мукачево та Хуст, Берегівського, Виноградівського та Свалявського районів (діаграма):

Але у числовому вираженні – це всього 23 особи в області: 13 – у м. Ужгород, 4 – у Виноградівському районі, 3 – у м. Мукачево та по одному – у Берегівському і Свалявському районах, та м. Хуст.

Хімія завжди є нечисленним предметом в області з точки зору учасників, а цього року, у зв'язку з пандемією коронавірусу COVID-19, у ЗНО з предмета взяла участь рекордно мала кількість учасників – усього 262 (проти 416 минулоріч). Це суттєво вплинуло на відсоткові показники. Так, наприклад, у Перечинському районі поріг „склав/не склав” не пройшли 40 відсотків учасників, але за кількісним показником – це двоє із п'яти учасників. Так само не склали тести по троє із відповідно 10 та 14 осіб Рахівського району та м. Берегово, а це становить відповідно 30% і 21,4%. Тому тут дуже високий відсоток неподолання порогового бала. Поряд з цим ще у трьох адміністративних одиницях цей показник зріс: у м. Ужгород – з 4,5% до 13,5% (7 осіб), у Тячівському районі – з 8,2% до 13,0% (3 особи), у Свалявському – з 5,6% до 6,7% (1 особа).

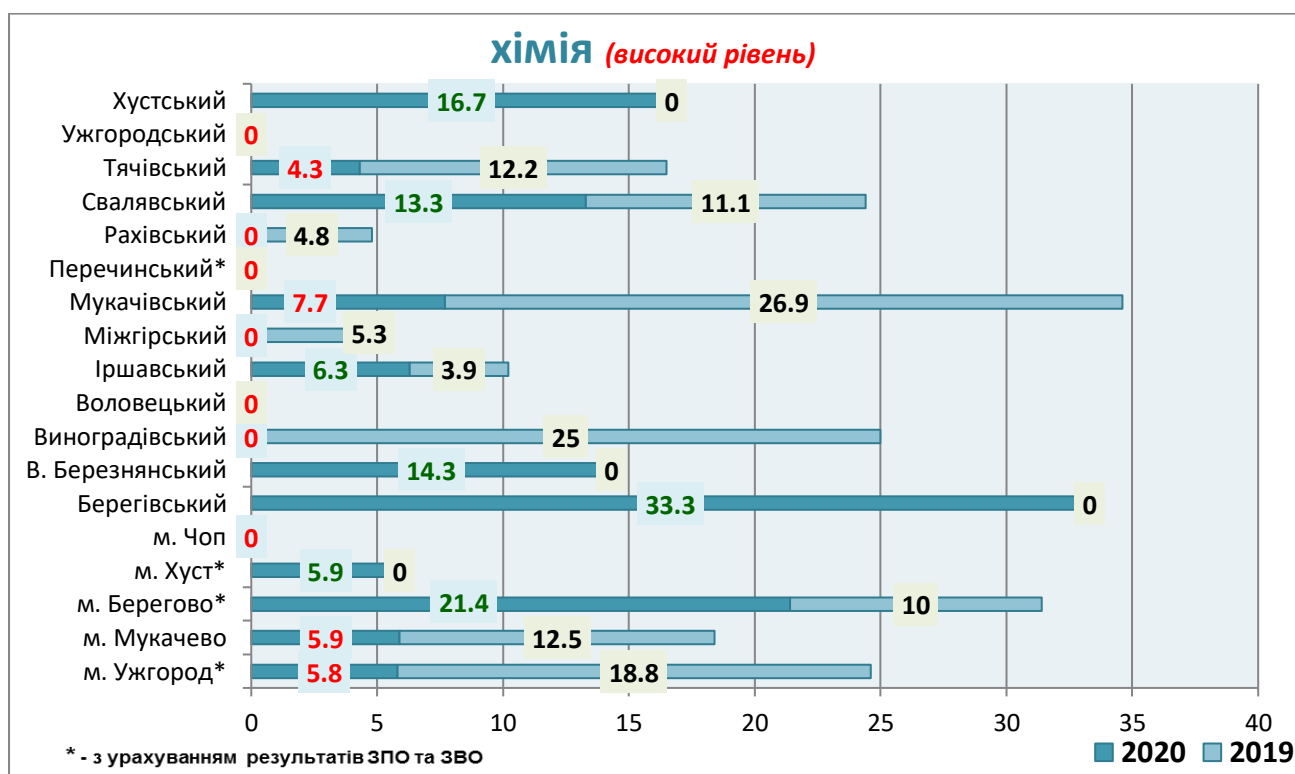

Загалом поріг з хімії в області не подолали 26 осіб:

Позитивним моментом у цій ситуації є той факт, що всі учасники з семи адміністративно-територіальних одиниць – Хустського, Мукачівського, Воловецького, Великоберезнянського та Берегівського районів, а також міст Чоп та Хуст – пороговий бал пройшли. Хоча, у кількісному еквіваленті це становить відповідно 12, 13, 5, 7, 3, 1 та 17 осіб.

Бали у межах 180-200 з хімії у 2020 році не отримав жоден учасник у семи (як і минулого року) адміністративних одиницях: м. Чоп, Виноградівському, Міжгірському, Рахівському, Воловецькому, Перечинському та Ужгородському районах, причому в останніх трьох – другий рік поспіль.

Найвищий відсоток балів високого рівня має Берегівський район (33,3%), але у перерахунку на числовий показник, це усього одна особа із трьох, які брали участь.

Загальна кількість учасників, які отримали результати у названих межах – 18 із 262 (минулого року – 48 із 416).

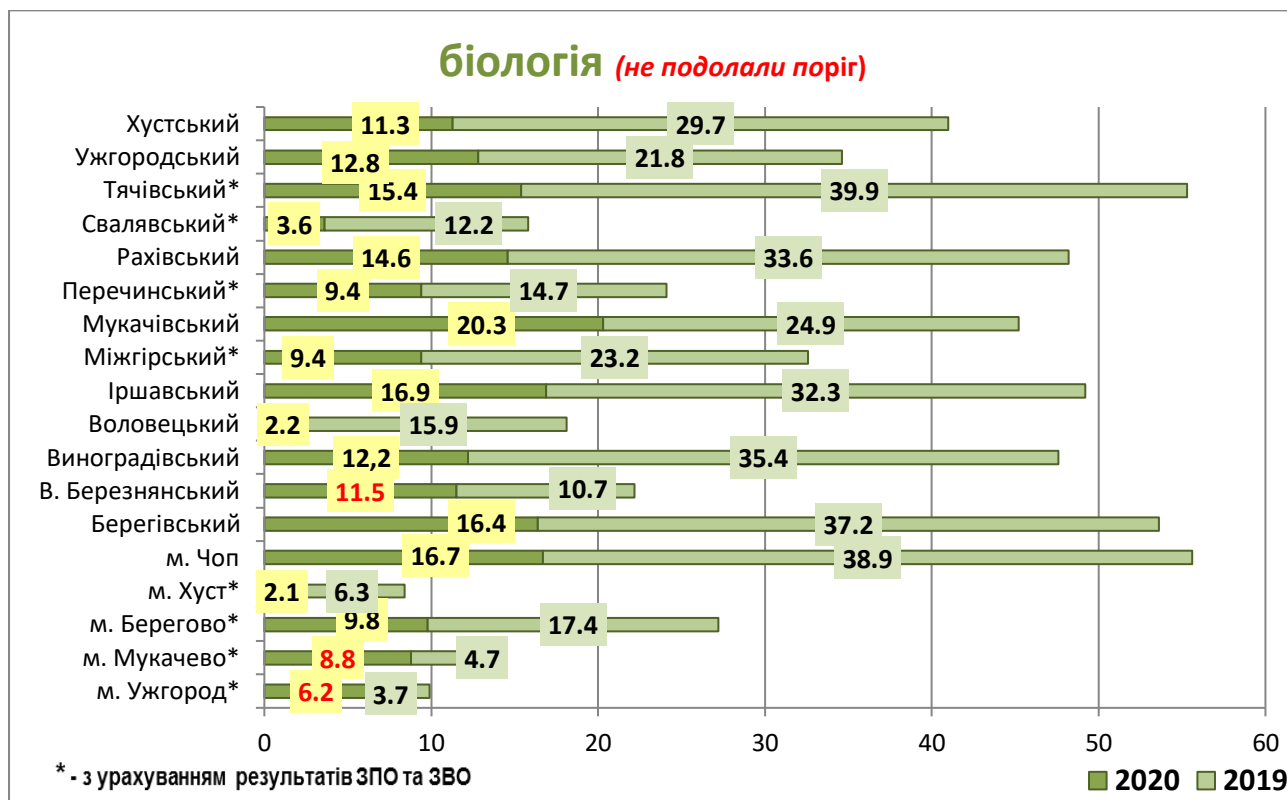

Хоча відсоток неподолання порогу **з біології** у цьому році значно знизився порівняно з минулим роком (з 27,1% до 11,2%), але все ще залишається найвищим у межах України.

Зниження рівня цього показника відбулося у 15 із 18 адміністративно-територіальних одиниць. В окремих воно є значним, як наприклад, у Тячівському (з 39,9% до 15,4%), Виноградівському (з 35,4% до 12,2%), Берегівському (з 37,2% до 16,4%), Хустському (з 29,7% до 11,3%), Рахівському (з 33,6% до 14,6%) районах та м. Чоп (з 38,9% до 16,7%).

Поряд з цим в окремих адміністративних одиницях є й негативні моменти. Так, наприклад, у Великоберезнянському районі, містах Ужгород і Мукачево кількість учасників, які не подолали поріг зростає: відповідно з 10,7% до 11,5%, з 3,7% до 6,29% та з 4,7% до 8,8%.

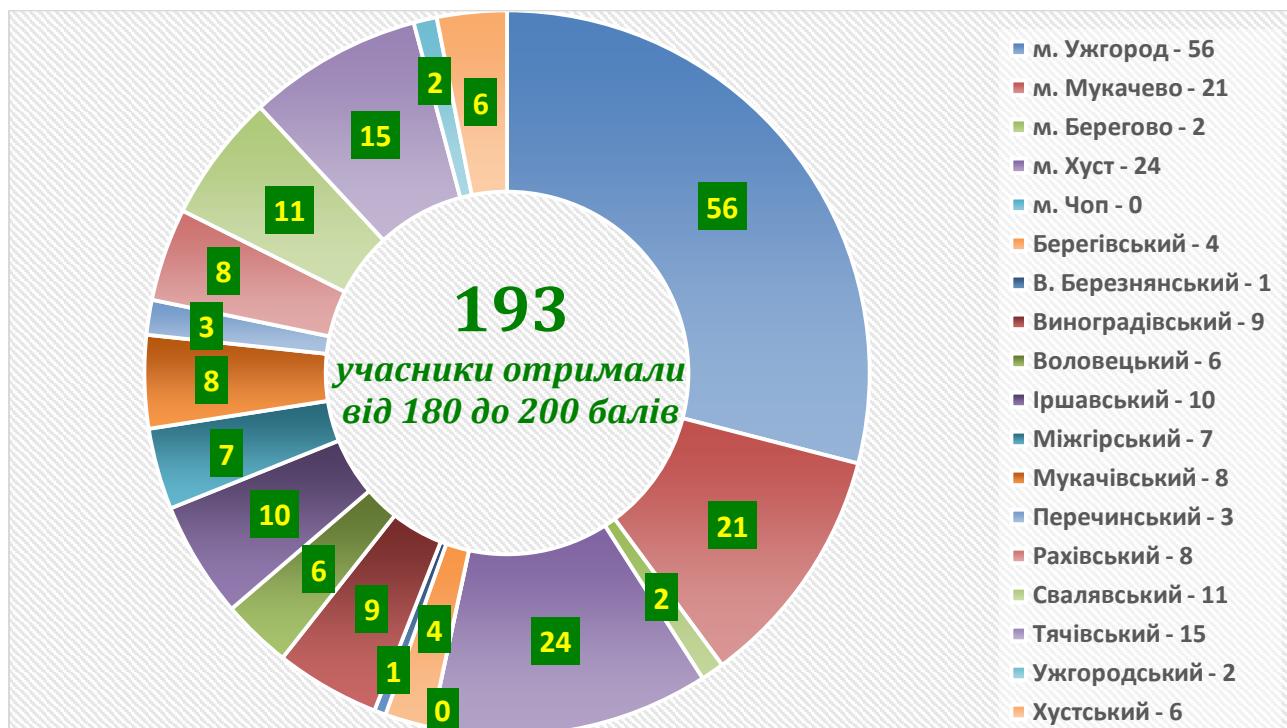
Найвищий відсоток неподолання порогу – у Мукачівському районі (20,3%), найнижчий – у м. Хуст (2,1%) та Воловецькому районі (2,2%).

У загальному по області не подолали поріг „склав/не склав” 322 із 2879 осіб, які складали тести з біології:

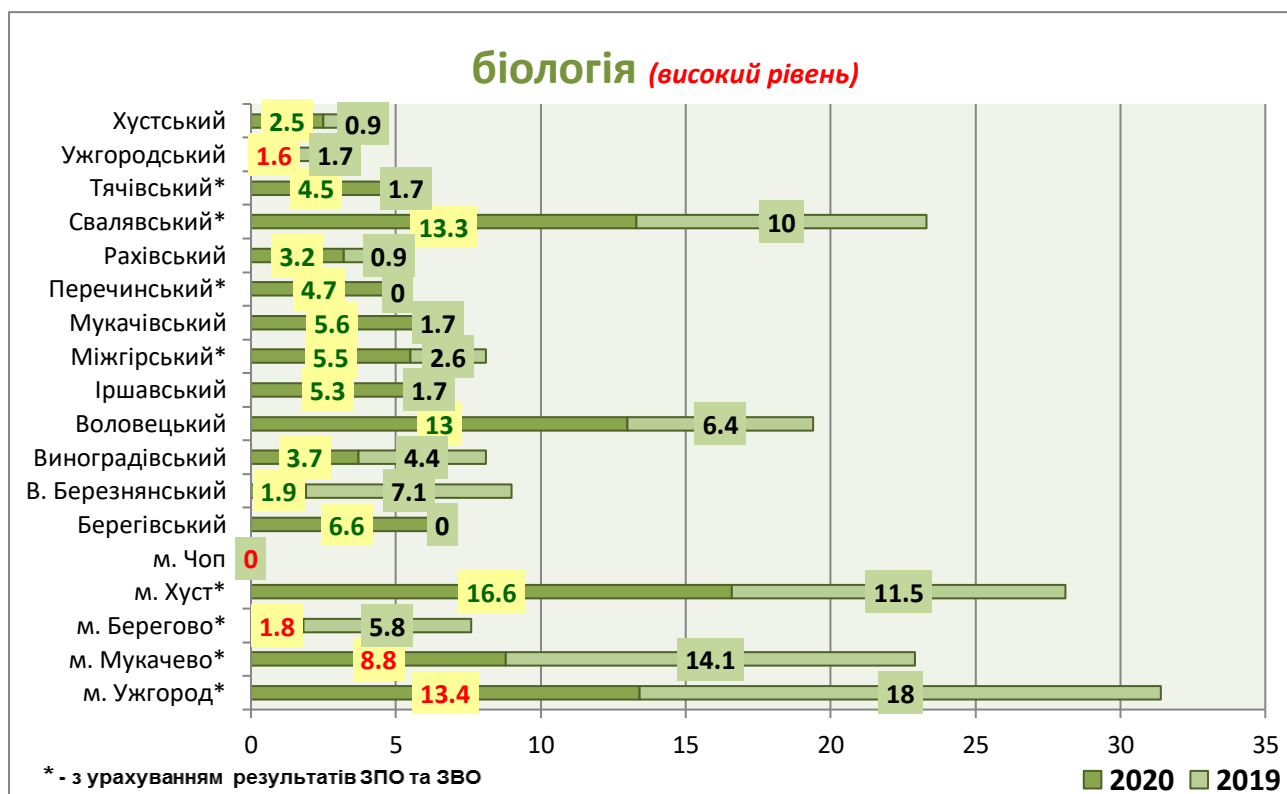

Бали високого рівня з біології у цьому році отримали на 24 особи більше, ніж у 2019 році: так, якщо минулого року таких було 169, то цього року їх є 193, у т.ч. у розрізі районів (міст):

Найвищий відсоток в області, як і у минулому році, зафіксовано у містах Хуст (16,6%) і Ужгород (13,4%), а також у Свалявському районі (13,3%). Хоча у м. Ужгород і Ужгородському районі, а також містах Мукачево і Берегово названий показник, порівняно з 2019 роком, знизився, а у м. Чоп він знову дорівнює 0.

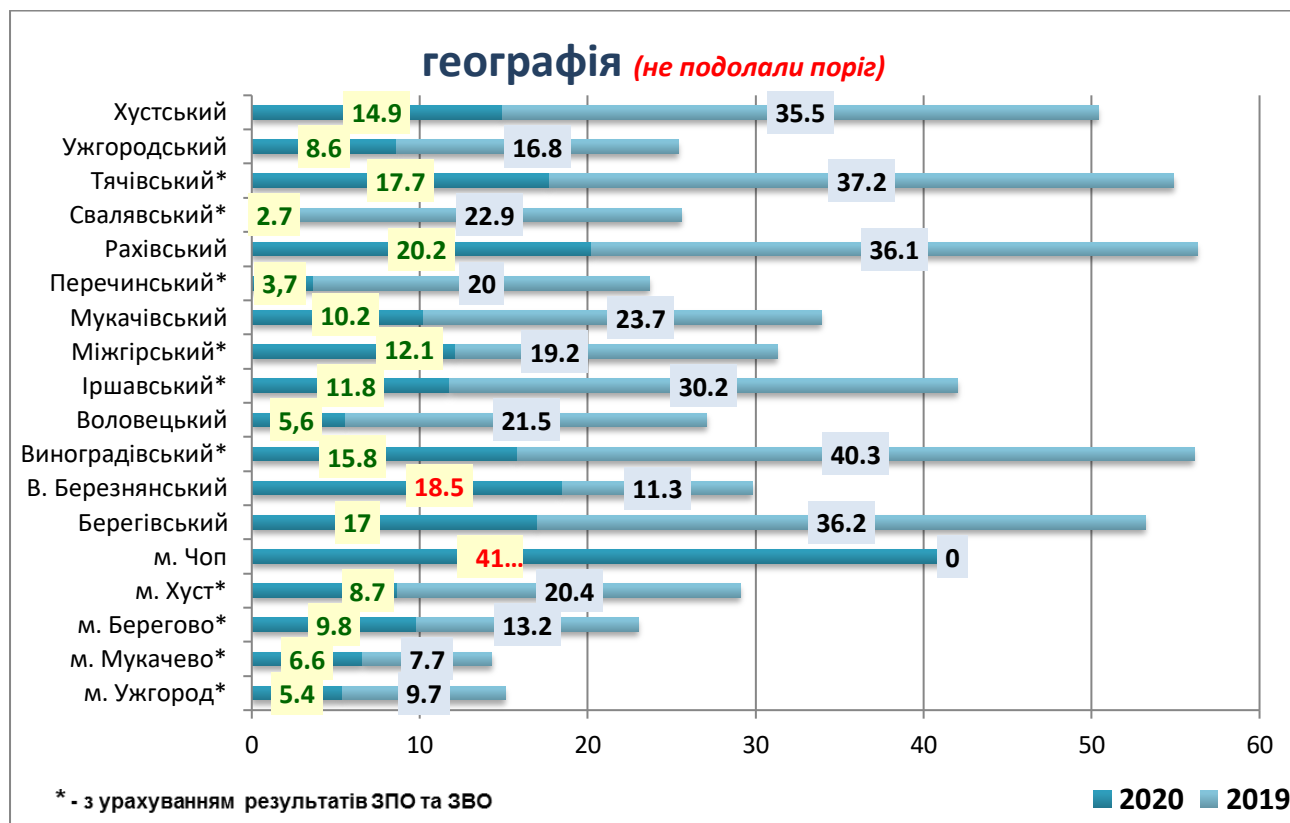
У всіх інших адміністративних одиницях, як добре видно на діаграмі, цей відсоток зріс. Позитивом є ще й той факт, що цього року (на відміну від минулого) бали від 180 до 200 набрали і учасники з Берегівського та Перечинського районів.

Географія – це ще один предмет, де результати найгірші, ніж по Україні, за кількістю тих учасників, які не подолали поріг „склав/не склав”. І хоча порівняно з 2019 роком ця кількість значно зменшилася як у числовому (з 770 до 302), так і у відсотковому (з 27,3% до 10,9%) значенні, однак вона залишається найвищою серед усіх областей держави.

А у межах області цей показник найвищим є у м. Чоп (41,7%), причому погіршує цю ситуацію той факт, що минулого року всі абітурієнти з цього міста поріг подолали. Зростання відсотка неподолання порогу спостерігається і у Великоберезнянському районі (з 11,3% до 18,5%).

У решти адміністративних одиниць, що є позитивним, значення аналізованого показника знизилося і в окремих – суттєво: наприклад, у Виноградівському районі з 40,3% до 15,8%, у Тячівському – з 37,2% до 17,7%, у Берегівському – з 36,2% до 17,0%, у Хустському – з 35,5% до 14,9%, в Іршавському – з 30,2% до 11,8%, Рахівському – з 36,1% до 20,2%, у Свалявському – з 22,9% до 2,7%, у Перечинському – з 20,0% до 3,7%.

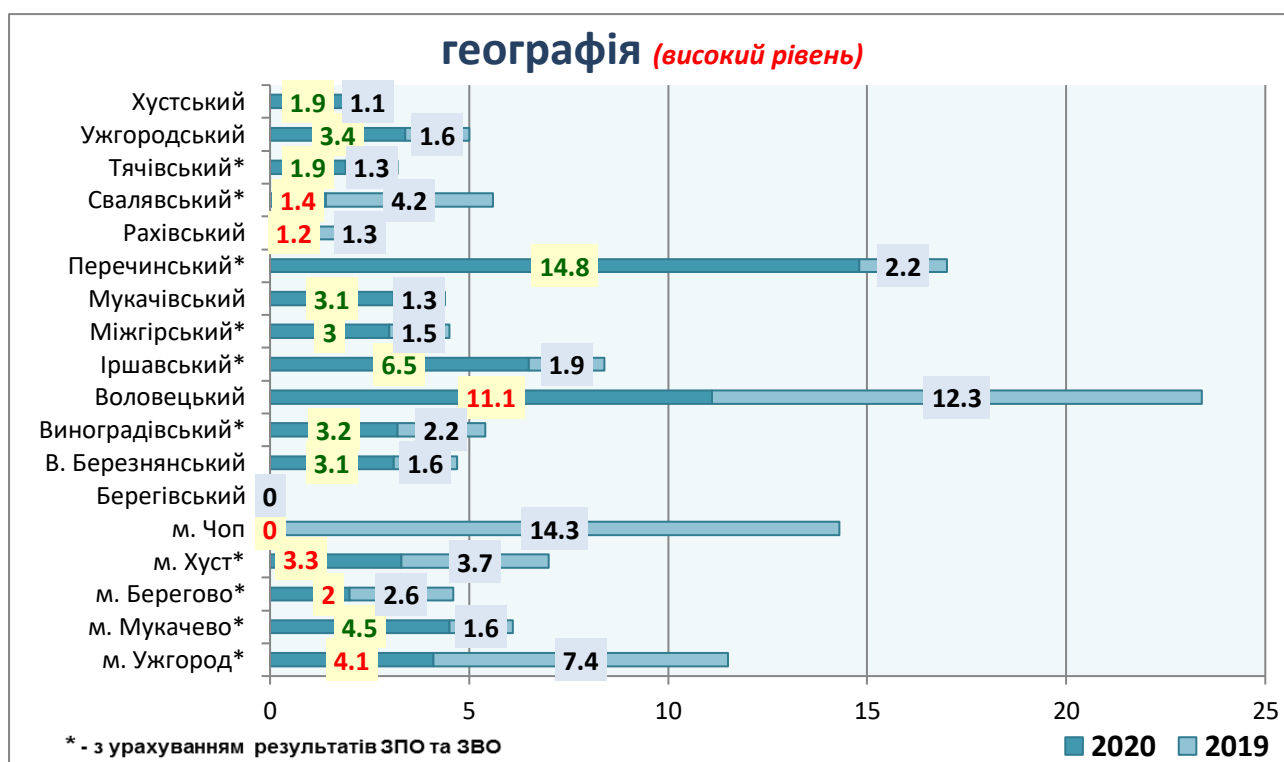

У числовому вираженні констатуємо, що ЗНО з географії не склали 302 із 2706 абітурієнтів. Ця кількість у розрізі районів (міст) є наступною:

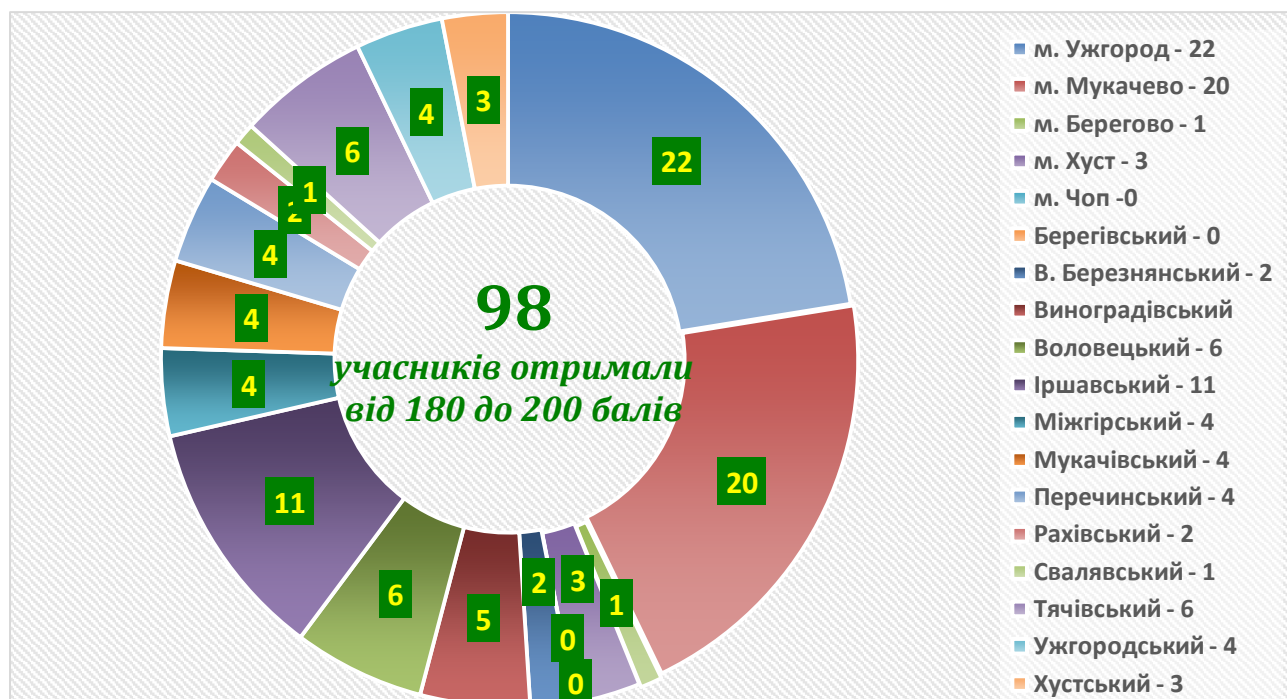

Результати у межах 180-200 балів учасників ЗНО з географії у розрізі адміністративно-територіальних одиниць області є наступними: у більшості районів (міст) відсоток тих, хто отримав бали високого рівня, зріс порівняно з минулим роком в основному на 1-3%. Наприклад, Мукачівський район – з 1,3% до 3,1%, Міжгірський – з 1,5% до 3,0%, Виноградівський – з 2,2% до 3,2%, Ужгородський – з 1,6% до 3,4% та інші. Водночас у Перечинському районі цей показник збільшився з 2,2% до 14,8%.

Разом з тим, як показує діаграма, у семи адміністративних одиницях (містах Ужгород, Берегово, Хуст, Чоп, Воловецькому, Рахівському та Свалявському районах) зазначений показник знизився, причому у м. Чоп – значно – із 14,3% до 0, а у Берегівському районі він дорівнює нулю вже 2 роки поспіль.

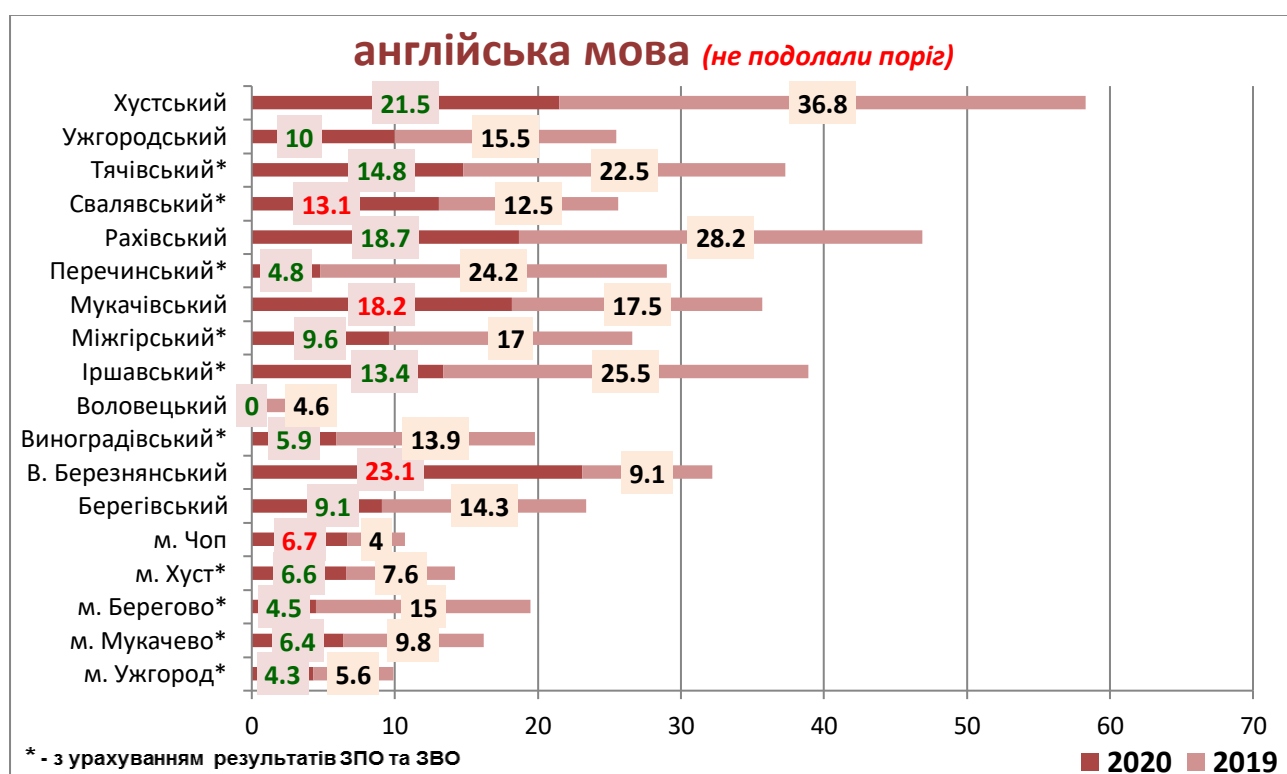

У числовому еквіваленті загальна кількість абітурієнтів, які отримали бали у межах від 180 до 200 балів, склала всього 98 осіб (минулого року – 68).
У розрізі районів (міст):

З англійської мови, як показує діаграма, у 14 із 18 районів (міст) цього року зменшилася кількість учасників, які не склали ЗНО. Особливо відчутно це у Хустському, Іршавському та Рахівському районах, де відсоток знизився відповідно із 36,8% до 21,5%, з 25,5% до 13,4% та з 28,2% до 18,87%.

Разом з тим, у м. Чоп, Свалявському, Мукачівському та Великоберезнянському районах цього року кількість тих, хто не подолав пороговий бал, зросла, і в останньому з названих є найвищою в області (23,1%).

Найнижчий відсоток неподолання порогу зафіксовано у м. Ужгород (4,3%), а у Воловецькому районі – всі учасники пороговий бал пройшли.

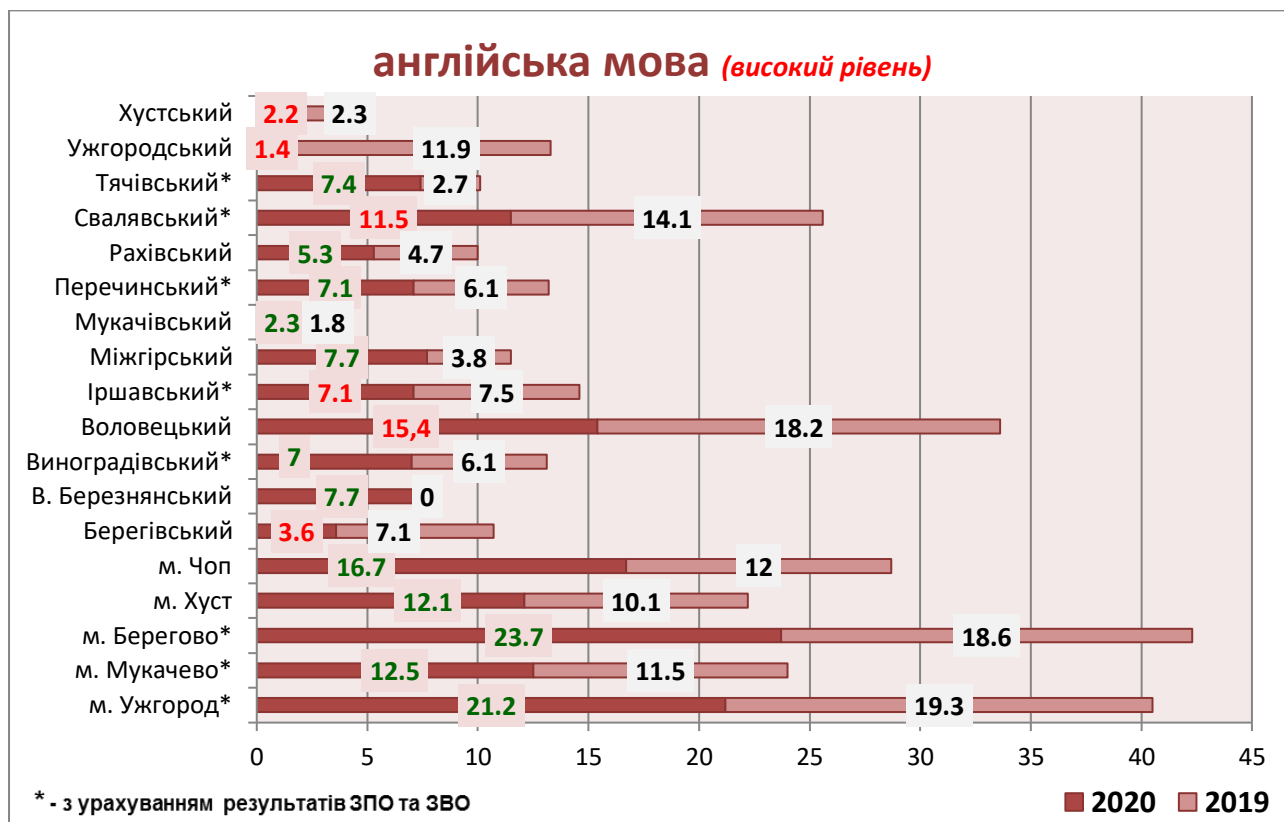
У числовому вираженні: поріг „склав/не склав” не подолали 197 із 2321 учасника, у т.ч. у розрізі адміністративних одиниць:

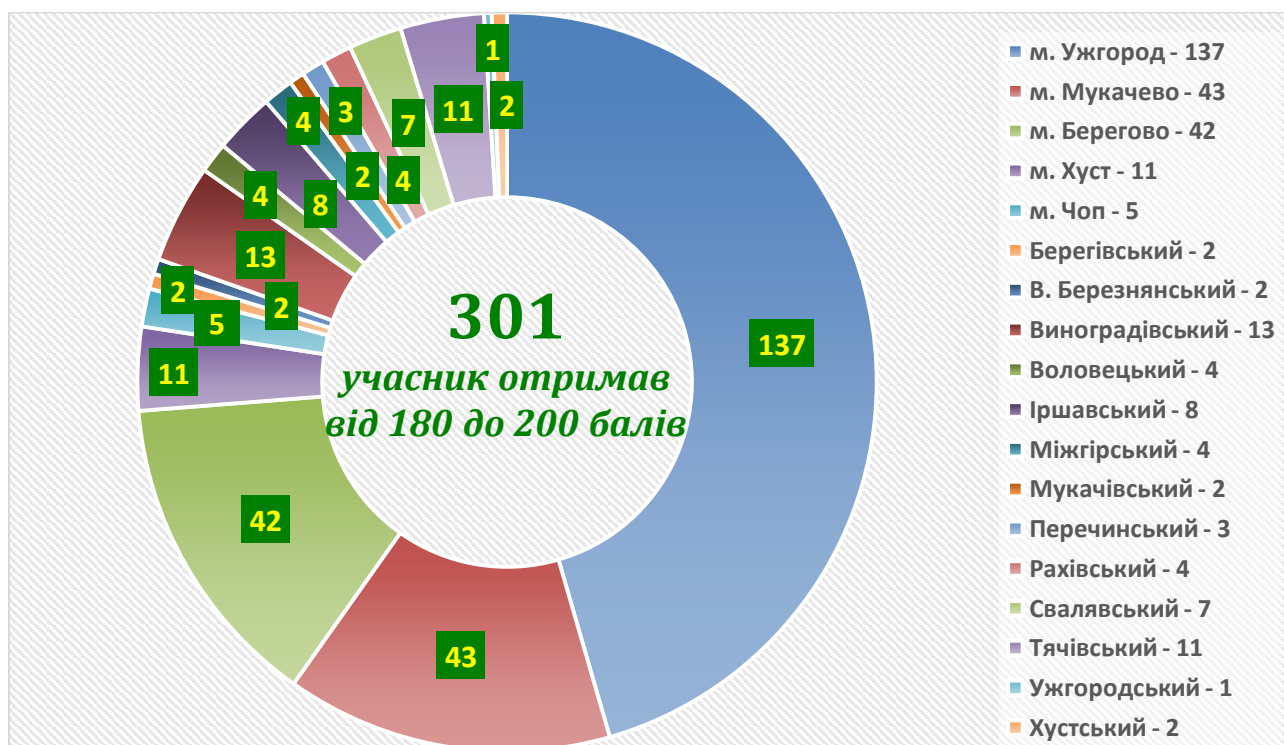
Що ж стосується балів від 180 до 200 з англійської мови, то тут позитиву менше: у шести районах відбулося зниження відсотків за цим показником, причому в Ужгородському районі – суттєве: з 11,9% до 1,4%. В інших адміністративних одиницях зменшення не таке відчутне: у Хустському районі – з 2,3% до 2,2%, в Іршавському – з 7,5% до 7,1%, у Берегівському, Воловецькому та Свалявському – відповідно з 7,1% до 3,6%, з 18,2% до 15,4% та з 14,1% до 11,5%.

У 12 адміністративно-територіальних одиницях спостерігаємо невеликий ріст відсотків балів високого рівня: так, наприклад, у містах обласного підпорядкування цей показник збільшився від 1% (м. Мукачево) до 5,1% (м. Берегово), у районах – від 0,5 (Мукачівський) до 7,7% (Великоберезнянський).

Найвище значення показника цього року у м. Берегово – 23,7%, найнижче – в Ужгородському районі (1,4%). Районів (міст), де б жоден абітурієнт не отримав бали високого рівня, як видно з діаграми, в області немає.

У перерахунку на числовий еквівалент названі вище відсотки мають наступне значення: усього в області бали високого рівня отримав 301 учасник ЗНО з англійської мови (із 2321), у т.ч.:

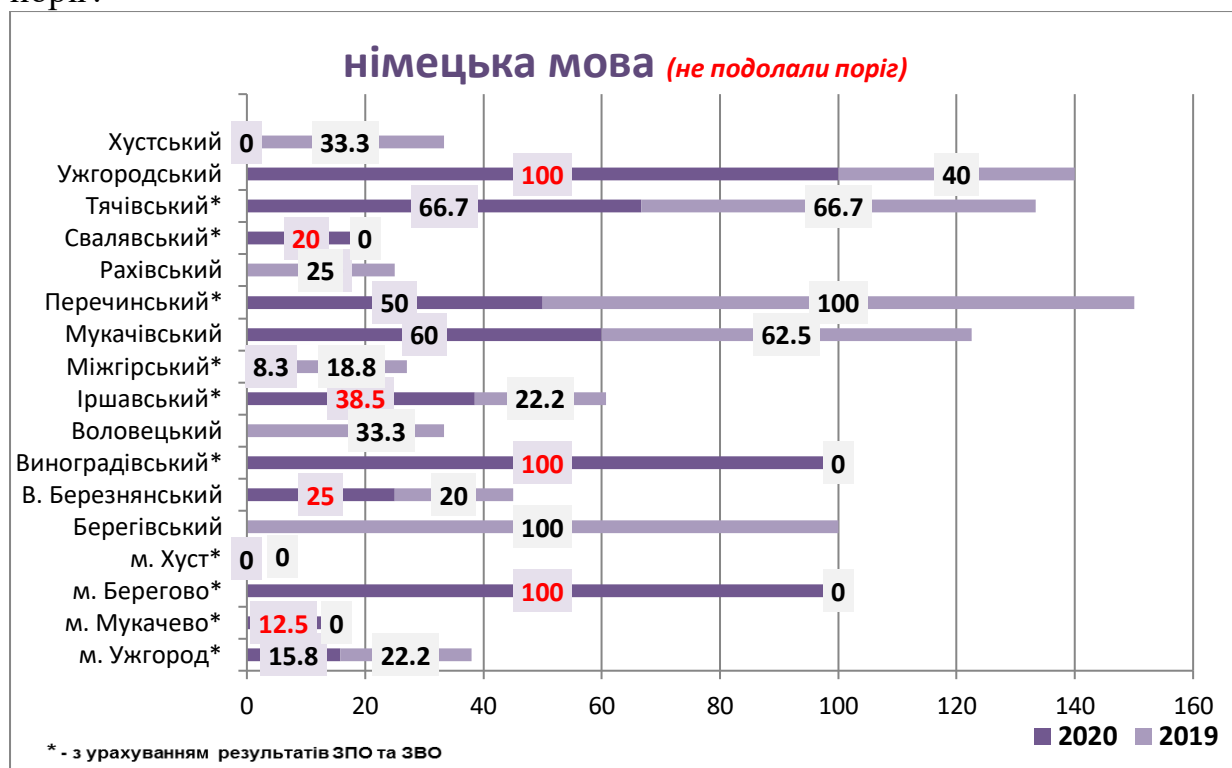

ЗНО з **німецької мови** цього року учасники склали найгірше з усіх предметів, що виносилися на тестування: з цього предмета найвищий відсоток неподолання порогового бала в області – 26,8%.

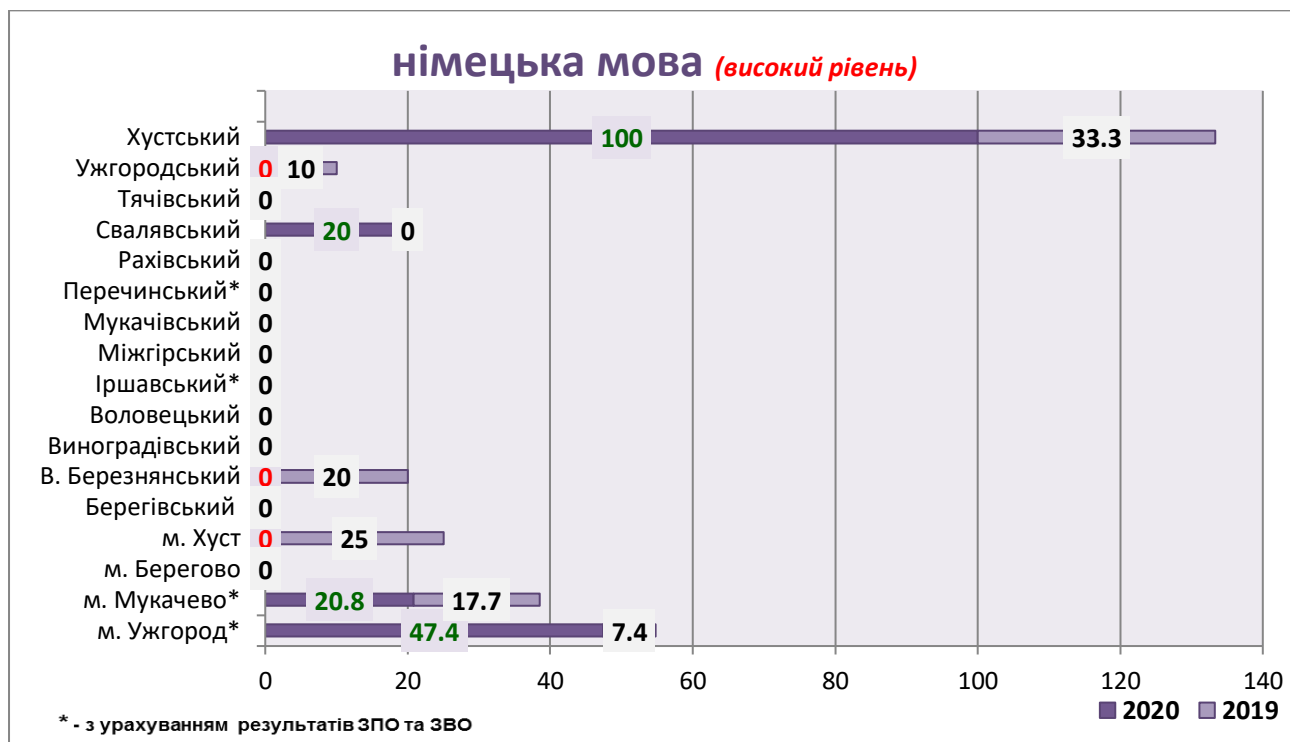
У розрізі адміністративних одиниць ситуація склалася наступним чином: в Ужгородському і Виноградівському районах, а також м. Берегово тести

не склали 100% учасників, від 50% учасників не подолали поріг „склав/не склав” у Перечинському, Мукачівському та Тячівському районах. Зріс відсоток таких абітурієнтів і у м. Мукачево (з 0 до 12,5%), у Великоберезнянському (з 20% до 25%), Свалявському (з 0 до 20%) та Іршавському (з 22,2% до 38,5%) районах.

Водночас всі 100% учасників з м. Хуст та Хустського району подолали поріг.

У числовому вираженні із 97 учасників ЗНО з німецької мови не подолали поріг „склав/не склав” 26, а бали високого рівня отримали 16 абітурієнтів, з них дев’ятеро – випускники закладів загальної середньої освіти м. Ужгород, п’ятеро – м. Мукачево, та по одному – Свалявського і Хустського районів. Разом з тим, у 14 (минулого року – у 10) адміністративних одиницях області, як показує діаграма, результати у межах 180-200 балів відсутні.

Тести **з французької мови** складали всього 16 учасників з шести районів (міст). З них поріг не подолали четверо: по одному у м. Хуст, Іршавському, Тячівському та Хустському районах. У м. Ужгород та Рахівському районі усі учасники (3 і 1 особа відповідно) поріг подолали.

Бали високого рівня отримали усього троє учасників із м. Хуст.

Минулого року учасниками ЗНО з французької мови були 32 особи, з яких двоє отримали бали у межах 180-200, а п'ятеро – тести не склали.

Частково проаналізовано і результати у розрізі закладів загальної середньої освіти I – III ступенів, випускники яких складали ЗНО. Усього таких закладів на Закарпатті було 291.

Позитивом є значне збільшення, у порівнянні з минулим роком, кількості закладів загальної середньої освіти, де 100% учасників подолали пороговий бал „склав/не склав”: з біології – з 83 до 143; з географії – з 89 до 131; з української мови і літератури – з 45 до 64; з історії України – з 46 до 54. Крім того, з англійської мови таких закладів 134, з математики – 114, з фізики – 109, з хімії – 99, з німецької мови – 25.

У контексті зазначеного слід зауважити, що наприклад, у Мукачівському та Хустському районах випускники усіх відповідно восьми і дев'яти закладів освіти, які брали участь у ЗНО з хімії, пройшли пороговий бал 100-відсотково.

Разом з тим, в окремих районах шкіл-учасниць, де всі учасники подолали поріг, немає взагалі:

- з української мови і літератури – у Берегівському районі;
- з історії України – у м. Чоп, Воловецькому та Рахівському районах;
- з географії – у м. Чоп;
- з німецької мови – у Берегівському, Виноградівському, Перечинському, Рахівському та Ужгородському районах.

Натомість в області все ще є заклади, де 100% випускників не подолали поріг. В основному такі школи були представлені у ЗНО з предмета одним

учасником, який не склав тести з цього предмета. Винятками є Новоселицька загальноосвітня школа I-III ступенів Новоселицької сільської ради Тячівського району Закарпатської області, де усі 7 її випускників не пройшли пороговий бал з математики, Гатянська загальноосвітня школа I-III ступенів імені Ковача Вільмоша Берегівської районної ради Закарпатської області – троє учасників не склали українську мову і літературу та комунальний заклад „Вільхівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів” Іршавської районної ради Закарпатської області, двоє випускників якого не пройшли поріг з німецької мови.

У загальному по області шкіл, де є 100-відсоткове неподолання порогового бала учасниками, з більшості предметів значно менше, ніж у 2019 році, але, наприклад, з німецької мови їх все ще 9 (минулого року було 13), з математики – 8 (минулого року – 12), з фізики і англійської мови – по 6 (минулого року відповідно – 19 та 12), з хімії – 5 (минулого року – 12), з географії – 3 (минулого року – 10), з біології – 1 (минулого року – 3). Разом з тим, у 2019 році з української мови та історії України таких закладів не було, а цього року їх є відповідно 1 і 2.

Що ж стосується результатів високого рівня, то тут ситуація складається наступним чином: з української мови бали у межах від 180 до 200 не отримав жоден випускник з 157 шкіл області (як і минулого року), з історії України – 209 (у 2019 році – 215), з математики – 218 (проти 216 у 2019 році), з фізики – 136 (проти 148), з хімії – у 101 (проти 118), з біології – у 190 (проти 215), з географії – у 197 (проти 214), з англійської мови – 160 (як і минулого року), з німецької мови – у 22 (проти 51), з французької мови – у 5 (проти 14).

В області є 14 закладів загальної середньої освіти, де 100% учасників отримали бали у межах від 180 до 200. Однак, у 13 з них учасником ЗНО з того чи іншого предмета була 1 особа, а в одному (Керецьківська загальноосвітня школа I-III ступенів Свалявської районної ради Закарпатської області) – двоє.

Отже, як ілюструє наведене вище, якість знань, що надаються у більшості закладів освіти області, є доволі низькою. На нашу думку, на це впливають як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори.

Зокрема, із 291 закладу загальної середньої освіти області, випускники яких складали ЗНО-2020, 187 функціонують у сільській місцевості.

Через низьку наповнюваність класів у школах III ступеня та відсутність відповідних фахівців у цих закладах учні не мають належних можливостей для здобуття якісної освіти.

Не можна не зважати й на інше – фаховість кадрових призначень та рівень заробітної плати педагогічних працівників. Ситуація щодо кадрового забезпечення закладів освіти не сприяє належному викладанню навчальних дисциплін, якісному забезпеченню освітнього процесу та є однією з причин низьких досягнень учнів за результатами зовнішнього незалежного оцінювання.

Департаментом освіти і науки облдержадміністрації проведено також аналіз раціонального та ефективного розподілу директорами закладів освіти педагогічного навантаження у відповідності до кількості годин, передбачених навчальними планами. Встановлено, що для забезпечення повного тижневого навантаження педагогічні працівники закладів освіти часто-густо довантажено

предметами не за фахом. Такі випадки мають місце у Берегівському, Виноградівському, Мукачівському, Міжгірському, Ужгородському, Рахівському, Тячівському і Хустському районах. Часто вчителі викладають три і більше предметів, у цьому році таких є понад тисячу.

Крім того, в області зберігається і тенденція старіння вчительського колективу, понад 50 відсотків загальної кількості педагогів закладів загальної середньої освіти мають стаж роботи від 20 і більше років, а кількість пенсіонерів-вчителів залишається трохи менше 15 відсотків.

Крім цього, на Закарпатті, що межує з чотирма країнами, протягом останніх років особливо гостро відчувається відтік кадрового потенціалу. Маючи можливість вибору між працевлаштуванням в Україні чи за кордоном, досвідчений педагог керується не лише затребуваністю свого фахового рівня, а й можливістю належного матеріального забезпечення.

Іншою причиною є бажання випускника отримати освіту європейського зразка за кордоном. Для цього йому, в кращому випадку, потрібно свідоцтво про здобуття повної загальної середньої освіти з оцінками щонайменше достатнього рівня (7 – 9 балів). Оскільки державна підсумкова атестація з трьох предметів проводиться у формі зовнішнього незалежного оцінювання, то випускник, визначивши для себе пріоритетом навчання за кордоном, готується до складання тієї частини сертифікаційної роботи, що дозволить отримати високий бал саме для атестата. При цьому загальний бал сертифікаційної роботи (а це бал для вступу до закладу вищої освіти) буде нижчим.

Зазначене вище – це фактори, які носять суспільно значимий характер і визначаються в основному соціально-економічними умовами розвитку суспільства. Однак при цьому існують і чинники, що відіграють чи не найважливішу роль освітньому процесі – особистість учителя, його уміння знайти чітку мотивацію для учня, а відтак зацікавити самим процесом здобуття знань, і зрештою – бажання самого вчителя працювати на результат.

Ще один критерій, що став визначальним в умовах пандемії, яка зумовила перехід на дистанційну форму навчання, – сучасне технічне забезпечення як вчителя, так і учнів. На жаль, в окремих випадках саме створення відповідних умов для навчання можна вважати причиною низької результативності.

Разом з тим, не слід забувати, що відповідно до статті 26 Закону України „Про освіту” керівник закладу освіти здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти. Водночас в межах наданих йому повноважень він забезпечує організацію освітнього процесу, здійснення контролю за виконанням освітніх програм, функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, а також призначає на посаду та звільняє з посади працівників, визначає їх функціональні обов’язки.

Натомість до повноважень департаменту освіти і науки облдержадміністрації у сфері зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року № 1095 (в редакції постанови КМУ від 14 грудня 2016 року № 1033), належить забезпечення якісної організації і проведення процедури ЗНО.

За період запровадження в Україні зовнішнього незалежного оцінювання скарг, нарікань чи зауважень до його організації та проведення у Закарпатській області до департаменту освіти і науки облдержадміністрації не надходило. Більше того, у 2020 році проведення ЗНО стало викликом для всього суспільства. Та навіть в умовах поширення коронавірусної інфекції його було проведено на належному рівні: з дотриманням усіх протиепідемічних заходів. Водночас Закарпаттю в окремих районах довелося вирішувати й питання організаційного характеру у проведенні ЗНО, пов'язані із стихійним лихом (буревій). Та попри все ЗНО відбулося, і всі бажаючі мали можливість взяти у ньому участь.

Результати ЗНО щороку детально вивчаються і аналізуються департаментом освіти і науки облдержадміністрації, обговорюються або на розширеному засіданні колегії департаменту освіти і науки облдержадміністрації, або під час нарад з керівниками місцевих органів управління освітою, крім того, висвітлюються на сайті департаменту.

Зрозуміло, що сьогодні кінцевий рівень сформованості знань є результатом роботи не тільки школи. Однак висвітлені результати є серйозною основою для прийняття управлінських рішень, направлених на удосконалення освітнього процесу та планування подальших кроків реформування освітньої галузі.